

Souhrnná teritoriální informace Litva

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR ve Vilniusu (Litva) ke dni 14. 5. 2020
14. 5. 2020 14:20

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.12)
3. Vztahy země s EU (s.17)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.20)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.23)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.28)
7. Kontakty (s.37)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Litva je nejjižnější a největší ze tří pobaltských zemí na jihovýchodním pobřeží Baltského moře. Na severu sousedí s Lotyšskem, na východě s Běloruskem, na jihu s Polskem a na jihozápadě s ruskou exklávou Kaliningradskou oblastí. Litva je členem Evropské unie, NATO, Rady Evropy, Schengenského prostoru a eurozóny.

Litva je průmyslový a zemědělský stát. V zemědělství převažuje živočišná produkce nad rostlinnou. Chov prasat, skotu, koní a drůbeže patří k nejdůležitějším oblastem, co se týče zpracování potravin pak dominuje produkce masa, mléka a rybích výrobků. Pěstuje se ječmen, pšenice, žito, len, brambory, cukrová řepa a zelenina.

Hlavní průmyslová odvětví země tvoří strojírenství, elektrotechnika, radioelektronika, papírenský, chemický, potravinářský, textilní, dřevozpracující průmysl a průmysl stavebních hmot. Průmysl je soustředěn zejména do větších měst, jako jsou Vilnius, Kaunas, Klaipėda a Šiauliai.

Podkapitoly:

- 1.1. **Oficiální název státu, složení vlády**
- 1.2. **Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)**
- 1.3. **Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.**
- 1.4. **Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let**
- 1.5. **Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba**
- 1.6. **Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)**
- 1.7. **Daňový systém**

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Oficiální název státu

- Litevská republika (Lietuvos Respublika, Lietuva; Republic of Lithuania)

Hlava státu: Prezident Gitanas Nausėda

Složení vlády

- Saulius Skvernelis (nestraník zvolený za Litevský svaz rolníků a zelených, LVŽS) předseda vlády
- Vilius Šapoka (nestraník) ministr financí
- dočasně Žygimantas Vaičiūnas (LVŽS) ministr hospodářství
- Linas Linkevičius (dříve Litevská sociálně demokratická strana, LSDP, nyní nestraník) ministr zahraničních věcí
- Raimundas Karoblis (nestraník) ministr obrany
- Elvinas Jankevičius (Litevská sociálně demokratická strana práce, LSDDP) ministr spravedlnosti
- Rita Tamašunienė (Litevská unie svobody, LLS) ministryně vnitra
- Andrius Palionis (LSDDP) ministr zemědělství
- Jaroslav Narkevič (Volební akce Poláků v Litvě - Aliance křesťanských rodin, AWPL-ZChR) ministr dopravy a spojů
- Žygimantas Vaičiūnas (LVŽS) ministr energetiky
- Kestutis Mažeika (LVŽS) ministr životního prostředí
- Mindaugas Kvietkauskas (nestraník) ministr kultury
- Algirdas Monkevičius (Nová Unie - Sociální liberálové, NS, nyní nestraník) ministr školství a vědy
- Linas Kukuraišis (nestraník) ministr práce a sociálních věcí
- Aurelijus Veryga (LVŽS) ministr zdravotnictví

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Počet obyvatel: 2 794 329 obyvatel (předběžný údaj Litevského statistického úřadu z března roku 2020). Přetrvává relativně velký nepoměr mezi muži a ženami (cca 46,7 % versus 53,3 %), podobně jako rozdělení populace mezi město (71,3 %) a venkov (28,7 %). Z hlediska věkové struktury obyvatelstva je podíl osob mladších 15 let (15,1 %) nižší než počet osob v důchodovém věku (19,9 %). V roce 2019 se narodilo 27 632 dětí, o 517 (1,8 %) méně než v roce 2018. V roce 2019 zemřelo 38 281 osob (ve srovnání s předchozím rokem o 3,3 % méně).

Obyvatelstvo

Roční přírůstek/úbytek obyvatel

2014	-9 883
2015	-10 301
2016	-39 241
2017	-42 306
2018	-14 717
2019	-10 649

Zdroj: Litevský statistický úřad

Ekonomická emigrace

V období od znovunabytí nezávislosti do konce roku 2019 se počet obyvatel snížil o 936 tisíc osob, tj. z 3,70 mil. v roce 1990 na 2,79 mil. (emigrace plus přirozený úbytek). Na úbytku obyvatel se podílí jak nízká porodnost, tak vysoká ekonomická emigrace. Emigrace dosáhla prozatímního vrcholu v roce 2010, kdy odešlo cca 83 tisíc osob (v roce 2019 emigrovalo 29 273 osob). Odcházející obyvatele charakterizují dva hlavní rysy: jsou mladí (72,6 % emigrantů je ve věku 15 až 44 let) a dobře vzdělaní. Úbytek kvalifikovaných sil se projevuje hlavně v IT a zdravotnictví. Poprvé od roku 2001, ze kterého jsou dostupná nejzazší data, byla v roce 2019 čistá migrace na 1000 obyvatel kladná, kdy dosáhla hodnoty 3,8 %. Úroveň imigrace v roce 2019 dosáhla 40,1 tis. osob, což je o 11,2 tisíce osob více než v roce 2018. Jedná se tak o nejvyšší nárůst přistěhovalců od obnovy nezávislosti země. Více než polovinu těchto osob (50,9 %) tvořili navrátní občané Litvy. Zbytek představovali Ukrajinci (22,1 %), Bělorusové (15,9 %) a Rusové (2,6 %). V roce 2019 opustilo zemi 29 273 osob (z toho 16 160 mužů a 13 113 žen), což je o 2 933 osob méně než v předchozím roce. Tento pokles byl mj. zapříčiněn jednáními o brexitu, o čemž svědčí i statistiky litevských občanů, navrátních se ze Spojeného království v roce 2019. Dalším důvodem je dlouhotrvající ekonomický růst země a udržitelnost systému sociálního zabezpečení. Průměrný věk navracejících se mužů byl 29 let a žen 28 let. Naopak do Velké Británie emigrovalo 12,2 tis. (37,7 %), což je o 1,8krát méně, než v předchozím roce. Do Německa odešlo 3,2 tis. (9,8 %), Norska 3 tis. (9,3 %) a Irska 2 tis. (6,3 %). Do zahraničí se stěhují především mladí lidé kolem 26 let. Podle předběžných odhadů se zdá, že rok 2019 byl prvním rokem od znovunabytí nezávislosti Litvy, kdy počet příchozích do země převýšil počet odcházejících.

Národnostní složení

Etnická struktura obyvatel Litvy je stabilní. V roce 2019 tvořili Litevci 86,4 %, Poláci 5,6 %, Rusové 4,5 %, Bělorusové 1,5 % a Ukrajinci 1 %. Hlavní město Vilnius si zachovalo mnohonárodnostní charakter, kde převažují Litevci, významné je zde i zastoupení polské a ruské menšiny. V roce 2011, kdy bylo naposledy prováděno celostátní sčítání lidu, uvedlo 99,4% obyvatel jako svou mateřštinu jeden jazyk (pro 85,4% obyvatel Litvy to byla litevština). Ke dvěma mateřským jazykům se přihlásilo 0,6% obyvatel (17 200). Nikterak překvapivě uvedli nejčastěji kombinaci litevštiny a ruštiny, litevštiny a polštiny a ruštiny a polštiny. Je však nutné podotknout, že informace v tomto směru, s ohledem na migraci, není možné považovat za setrvalou.

Náboženské složení

Podle údajů z roku 2011 více než tři čtvrtiny obyvatelstva vyznávají katolické náboženství: 77,3 %; 4,1 % se hlásí k pravosláví, 0,8 % jsou pravoslavní starověrci (stoupenci původního pravosláví před náboženskou reformou v polovině 17. století), 6,1 % obyvatelstva je bez vyznání.

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

Hrubý domácí produkt

Po mimořádně příznivém roce 2018 pro litevskou ekonomiku s růstem HDP o 3,9 procent došlo k očekávanému dalšímu růstu ekonomiky země. Přesto Ministerstvo financí a později Litevská centrální banka musely aktualizovat prognózu růstu HDP v reakci na dosavadní či předpokládané negativní jak externí, tak domácí vlivy na litevskou ekonomiku. Pro rok 2020 uvádí aktualizované znění prognózy -1,3 procenta růstu HDP, oproti dřívějším 2,4 procentům. K úpravě došlo i v případě předpovědi pro rok 2021 na 2,2 procenta a 2022 na 2,2 procenta. Aktualizovaná verze se snaží reflektovat geopolitické napětí, protekcionistickou politiku ostatních států a ekonomické zpomalení v rámci všech zemí kvůli pandemii koronaviru. Zároveň zpráva zohledňuje relativně nízkou míru inflace, klesající ceny paliv i pokles průmyslových cen, ale i státní podporu pro příliv zahraničních investic mezi lety 2019 – 2021. Předpověď růstu HDP zveřejněná Litevskou centrální bankou v prosinci 2019 byla ve výši 2,3 procenta.

HDP v běžných cenách (mil. EUR)

2015	2016	2017	2018	2019
37 433,9	38 893,4	42 264,4	45 264,4	48 339,2

Nominální HDP per capita (EUR)

2015	2016	2017	2018	2019
12 847	13 560	14 944	16 157	17 310

Míra inflace (%)

2015	2016	2017	2018	2019
-0,9	0,9	3,7	2,7	2,3

Zdroj: Litevský statistický úřad

Inflace

V únoru 2020 byla měsíční míra inflace 2,7 % a harmonizovaná míra inflace s EU 1,2 %.

Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti na konci roku 2019 dosáhla 6,3 % práceschopného obyvatelstva, což znamená pokles o 0,2 % meziročně. Ve IV. čtvrtletí 2019 bylo bez práce 93,7 tis. osob. Vyšší míra nezaměstnanosti byla evidována ve městech (49,3 tis. osob) než na venkově (44,4 tis. osob). Zaměstnavatelé nabízeli 17 271 volných pracovních míst. Podle Ministerstva financí Litvy se v roce 2020 nezaměstnanost přiblíží k 8,1 %.

Míra registrované nezaměstnanosti vůči práceschopné populaci (%)

2015	2016	2017	2018	2019
8,7	8,1	7,9	8,5	8,4

Zdroj: Litevský statistický úřad

Minimální a průměrná mzda

V roce 2020 byla minimální mzda zvýšena na 607 EUR, i přesto patří (mezi zeměmi EU, které institut celostátní minimální mzdy zavedly) úroveň minimální mzdy v Litvě v EU mezi nižší.

Průměrná měsíční mzda (brutto) na konci IV. čtvrtletí 2019 činila 1 358,6 EUR. V průměru je hodinová mzda v průmyslu a stavebnictví kolem 8,8 EUR a v sektoru služeb 9,5 EUR.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Státní rozpočet 2019

Podle údajů statistického úřadu o příjmech státu v roce 2019 dosáhly příjmy 15,64 mld. EUR, což je nárůst o 10,4 procenta oproti předchozímu roku a výdaje 15,343 mld. EUR, čímž vznikl přebytek ve výši 297 mil. EUR. Nárůst vládních výdajů o 9,9 procent ve srovnání s předchozím rokem byl způsoben především vyššími výdaji na oblasti sociálního zabezpečení, školství a zdravotnictví.

Návrh státního rozpočtu na rok 2020

V prosinci 2019 schválil parlament návrh státního rozpočtu pro rok 2020, zaměřený na implementaci strukturálních reforem ve školství, zdravotnictví, sociálním zabezpečení, dále na inovace, boj se šedou ekonomikou, daňové reformy a další priority vlády, jako je financování strategických projektů, financování národní bezpečnosti a implementaci legislativních změn. Litva dále plánuje do roku 2030 navýšení výdajů na obranu na 2,5 procenta HDP.

Státní rozpočet pro rok 2020 se zaměřil zejména na oblasti:

1. Změny v daňovém systému, transparentnější systém sociálního pojištění. Nejnižší zdanění práce v baltských státech. Dlouhodobá stabilita a transparentnost daňového systému.
2. Předpokladaného růstu průměrného platu rychleji o 1/6 než dosud a předpoklad rychlejšího růstu HDP.
3. Finanční podpora a motivace a administrativní reforma v oblasti inovací. Předpoklad růstu výdajů na inovace 1,5 krát.
4. Navýšení nejnižších důchodů průměrně o 20 eur.
5. Rozvoj ambulantních služeb a služeb rodinných lékařů. Optimalizace sítě zdravotních zařízení a zvýšení kvality a prestiže lékařské péče. Podpora zdravého způsobu života. Rozvoj služeb v oblasti péče, vytvoření nástrojů ke snížení výdajů za léky. Předpokládá se, že každý rok bude, vzhledem ke zlepšování zdravotní péče, zachráněno přibližně o 350 životů více a

průměrná délka života se prodlouží o deset měsíců. Rozvoj systému péče vytvoří podmínky pro prodloužení délky pracovní schopnosti pro 25 000 občanů. Navýšení kapacity zdravotních institucí a zlepšení prevence rizikových onemocnění.

6. Optimalizace počtu univerzit a odborných pracovišť. Zvýšení kvality služeb a prestiže vyučujících, jak na úrovni nižšího i vyššího vzdělávání. Rozvoj mimoškolního vzdělávání. Zajištění bezpečného prostředí vzdělávacích institucí. Snížení rozdílu mezi výsledky žáků v městech a na venkově. Snížení nezaměstnanosti mladých o 1/3. Podpora sportovních aktivit mládeže a podpora celoživotního vzdělání.

7. Růst mezd pro méně kvalifikované pracovníky.

8. Vytvoření nástrojů pro příležitosti k vystoupení ze zóny tzv. šedé ekonomiky. Vytvoření podmínek pro uhrazení daní a zajištění odpovědnosti plátců. Zajištění poctivého konkurenčního prostředí a příliv nových investic.

Státní rozpočet (v mil. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy	13 036,4	13 314,6	14 146,0	15 640	10 590
Výdaje	13 111,2	13 213,9	13 924,7	15 343	11 706
Saldo	-74,7	100,8	221,3	297	-1 116

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

Platební bilance

Podle údajů Litevského statistického úřadu dosáhl v roce 2019 vykázal státní rozpočet deficit 1 116 mil. EUR. Nominální hodnota vládního dluhu na konci roku 2019 činila 15 600 mil. EUR. I v roce 2020 se předpokládá deficit státního rozpočtu.

Vývoj státního rozpočtu Litvy za posledních 5 let (v mil. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Přebytek/deficit	-77,6	103,5	221,3	297	-1 116
Nominální hodnota vládního dluhu	15 882,0	15 443,8	16 084,2	15 417	15 600
Veřejný dluh vůči HDP v %	42,7	40,1	36,1	34,2	31,4

Devizové rezervy

Celková výše devizových rezerv dosáhla v březnu r. 2020 hodnoty 4 748,7 mil. EUR (z toho ve zlatě 274,6 mil. EUR). Se vstupem země do eurozóny k 1. 1. 2015 všechny investice v EUR Litevské banky a investice v zahraniční měně v zemích eurozóny nejsou již nadále zahrnovány do oficiálních rezervních aktiv.

Zahraniční zadluženost

Litva patří mezi nejméně zadlužené státy EU. Podle údajů Litevského statistického úřadu činila zadluženost země v roce

2019 31,4 procenta HDP. Klesající trend litevské zadluženosti se očekává i v dalších letech.

Vývoj čistého zahraničního dluhu Litvy (mil. EUR)

2016		2017		2018		2019	
celková hodnota/% HDP		celková hodnota/% HDP		celková hodnota/% HDP		celková hodnota/% HDP	
9 531,34	24,6	8 460,07	20,1	6 682,71	14,8	4 444,08	9,2

Dluhová služba

Dluhová služba Litvy (splátky hrubého zahraničního dluhu, mil. EUR)

2016	2017	2018	2019
11 713	13 042	20 120	20 706

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Největší komerční banky působící v Litvě podle objemu spravovaných aktiv

- AB SEB bankas www.vb.lt
- Swedbank www.swedbank.lt
- Luminor Bank AB www.luminor.lt
- Šiaulių bankas www.sb.lt
- Citadele bankas www.citadele.lt

Zdroj: Litevská banka a Asociace litevských bank – www.lba.lt, www.lb.lt a www.vz.lt

Nejvýznamnější pojišťovny

- Bonum Publicum www.bonumpublicum.lt
- BTA draudimas www.bta.lt
- Commercial union Lietuva gyvybes draudimas www.aviva.lt
- ERGO Lietuva www.ergo.lt
- Lietuvos draudimas www.lietuvosdraudimas.lt
- PZU Lietuva www.pzu.lt
- VP Draudimas www.vpdraudimas.lt
- Gjensidige Baltik www.gjensidige.lt

1.7 Daňový systém

Litva má uzavřenou dohodu o zamezení dvojího zdanění se 48 zeměmi světa. Podle Eurostatu má Litva třetí nejnížší daňové zatížení ze všech členských zemí EU (po Slovensku a Rumunsku).

Aktuální vývoj a změny

Rok 2019 přináší výrazné změny v daňovém systému, vycházející z daňové reformy a řešení boje se šedou ekonomikou. Od 1. ledna 2019 platí v Litvě nové daňové sazby: mění se složení mzdy (zavedením superhrubé mzdy) a z toho důvodu měly být pozměněny všechny pracovní smlouvy. Plat zaměstnanců byl násoben 1,289, daňové sazby, platí půlroční

daňová amnestie a jiné změny. V roce 2018 zaměstnavatel platil 31,18% a zaměstnanec 9% (11% v případě připojištění) a 15% činila daň z příjmů fyzických osob. Od 1. 1. 2019 bylo na zaměstnance přeneseno sociální a zdravotní pojištění ve výši 19,5% (22,5% v případě připojištění), které v roce 2018 platil zaměstnavatel. Nyní zaměstnavatel na sociální a zdravotní pojištění přispívá pouze 1,47%, dále 0,16% platí do tzv. Záručního fondu a 0,16% do Fondu dlouhodobého zaměstnání. Zaměstnanec odvádí 20% daň z příjmu fyzických osob, tj. celkem z platu zaměstnanec odvádí jako daně 39,5% nebo 42,5% (v případě připojištění).

Názorný mzdový a daňový rozdíl u stejného zaměstnance za rok 2019 a 2020:

Rok 2019		Rok 2020	
Mzda zaměstnance – 1 289 EUR		Mzda zaměstnance – 1 289 EUR	
Zaměstnavatel	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	Zaměstnanec
Soc. a zdr. pojiš. 1,47% - 19 EUR	Soc. a zdr. pojiš. 19,5% - 251 EUR	Soc. a zdr. pojiš. 2,71% - 19 EUR	Soc. a zdr. pojiš. 19,5% - 251 EUR
Záruční fond 0,16% - 2 EUR		Záruční fond 0,16% - 2 EUR Zaměstnanecký fond 0,16 %	
Fond dl. zaměstnání 0,16% - 2 EUR	Daň z příjmů fyz. osob 20% - 150 EUR	Fond dl. zaměstnání 0,16% - 2 EUR	Daň z příjmů fyz. osob 20% - 150 EUR
Čistý plat – 780 EUR		Čistý plat – 780 EUR	
Celkové náklady na mzdu zaměstnance 1 312 EUR		Celkové náklady na mzdu zaměstnance 1 312 EUR	

Byl zaveden daňový "strop" (hranice mzdy, od které se nezdaňuje u sociálního pojištění). V roce 2020 jsou to příjmy přesahující 84 průměrných platů za rok (cca 6 200 EUR/měs. před zdaněním). V roce 2021 tato hranice bude 60 průměrných platů (cca 4 400 EUR měsíčně před zdaněním) a v roce 2022 rovněž. Existuje také nejnižší příjem na sociální pojištění (jedná se o zaměstnance, kteří nedostávají minimální plat, u takových zaměstnanců jejich podíl musí uhradit zaměstnavatel).

Nezdanitelné minimum (NM) v roce 2020, kdy nezdanitelný příjem činí 300 EUR a minimální mzda 607 EUR, se vypočte takto: $NM = 300 \text{ EUR} - 0,15 \times (\text{mzda} - \text{minimální mzda})$.

Od roku 2020 došlo ke změně sazeb daně z příjmů fyzických osob: v roce 2019 se uplatňovala sazba 20% nebo 27%, nyní bude 20 % nebo 32 %. Dvacetiprocentní sazba se dotkne všech příjmů z pracovně - právních vztahů, jejichž výše nepřesahuje 84 průměrných platů za rok, v roce 2021 - 60 průměrných platů a v roce 2022 - 60 průměrných platů. Na příjmy nad uvedenou hranici je uplatňována 32% daňová sazba. 15% sazba daně z příjmů fyzických osob je uplatňována pouze na nemocniční dávky, příjmy z dividend, příjmy nesouvisející s pracovně - právními vztahy (příjmy z prodeje a pronájmu nemovitostí, úroky, autorské poplatky, dary apod.); v případě těchto příjmů nad 84 průměrných platů bude uplatňována sazba 20%. Pro rok 2020 zůstala spotřební daň na cigarety na hodnotě 62,25 EUR za 1000 cigaret. Spotřební daň na doutníky a obdobné výrobky zůstala na 42 EUR za kilogram. Spotřební daň na alkohol je 1832 EUR. Sazba 5% DPH je uplatňována u periodického tisku a v případě dřeva na vytápění pro obyvatele 9% DPH.

V roce 2019 mohly fyzické osoby část svých příjmů za rok 2018 věnovat oficiálním příjemcům podpory (2% daně z příjmů fyzické osoby), politickým stranám (1%) a odborům (1%). V roce 2020 mohou malé podniky dále uplatňovat zvýhodněnou sazbu 5 %, a to dokonce i v případech, že mají dceřiné podniky. Důležité je, aby celkový počet zaměstnanců u takových sdružených podniků nepřekročil 10 a společné příjmy 300 000 EUR. Nově založené podniky mohou v prvním roce působení uplatňovat 0 % sazbu z příjmu právnických osob. I nadále pro rok 2020 mohou právnické osoby, jejichž roční příjmy nepřesahují 300 000 EUR, zvolit tříměsíční platební období na DPH. Firmy s ročním obrátem nad 45 000 EUR mají povinnost účtovat DPH.

Od roku 2019 Finanční úřad začal kontrolu u podniků a obyvatel, kteří provozují živnost. V případě nesplnění minimálních kritérií je právnická osoba nebo živnostník zapsána do seznamu nedůvěryhodných plátců daní (Nepatikimų mokesčių mokėtojų sąrašas). Od 1. ledna 2019 tak dodavatelé, kteří nesplní minimální kritéria pro odpovědné daňové plátce, nemají možnost účastnit se veřejných zakázek. Za odpovědného plátce daní je považován ten, kdo si udržuje aktuální záznamy a

odvádí daně včas, nebyl trestán za nelegální zaměstnávání a nebyl stíhán za daňové podvody nebo jinou finanční trestnou činnost. Právník nebo živnostník, který je zapsán na tento "černý" seznam, se nemůže účastnit výběrových řízení v rámci veřejných zakázek, v případě, že se jedná o asociace nebo veřejné podniky se statutem příjemce podpory, o tento statut přijde. Seznam nedůvěryhodných plátců daní je přístupný na webové stránce finančního úřadu www.vmi.lt. Termín promlčení v daňové oblasti se redukuje na aktuální rok a předchozí 3 roky (dříve bylo 5 let). Pouze ve výjimečných případech bude uplatňováno 5 – 10 let. Od roku 2019 je plátců daně za stejné porušení trestán pouze na základě administrativního nebo trestního postupu. V tomto směru vyhlásil litevský Finanční úřad od 1. 1. 2019 do 1. 7. 2019 daňovou amnestii. Plátců daní, kteří z nějakého důvodu nepodali daňová přiznání, resp. neuvedli v daňových přiznáních za období 2014 – 2018 plnou výši příjmů, měli možnost doplatit dlužnou částku, aniž by se ve vztahu k nim uplatňovaly penále a pokuty, obvyklé v případě zjištění těchto okolností ze strany finančního úřadu. Tyto subjekty nebyly zapsány do Seznamu nedůvěryhodných plátců daní. Daňové zadlužení lze zaplatit do dvou let. V případě nutnosti splátkového kalendáře je nezbytné podání odpovídající žádosti na Finanční úřad.

Základní členění daní v Litvě:

- daň ze zisku právnických osob
- daň z příjmu fyzických osob
- daň z přidané hodnoty
- zdravotní a sociální pojištění
- spotřební daň
- poplatek za státní přírodní zdroje
- ekologický poplatek
- pozemková daň a daň z nemovitostí
- poplatek za používání silnic a dálnic
- daň ze zisku právnických osob
- daň za ukládání odpadu na skládky (zavedena v roce 2016, v letech 2017 - 2020 se postupně zvyšuje).

Daň z příjmu právnických osob

Daň z příjmu právnických osob činí 15%. Ve svobodné ekonomické zóně se po dobu šesti let snižuje daň ze zisku o 100% a o 50% v dalších deseti letech. Zahraniční investor investující více než 1 mil. USD a přitom vlastníci alespoň 30% základního kapitálu firmy po dobu pěti let neplatí žádnou daň a dalších 10 let platí jen 50% daně ze zisku. Na malé firmy (do 10 zaměstnanců a obratu 300 000 EUR) se vztahuje snížená 0% v průběhu prvního zdaňovacího období a sazba 5% v následujících zdaňovacích obdobích.

Daň z příjmu fyzických osob (DPFO platí Litevci a cizinci s trvalým pobytem v Litvě)

Sazby daně z příjmu:

- daň z příjmu fyzických osob má základ 15% plus 6% zdravotního a 3% sociálního pojištění,
- daň z honoráře je 15 % plus 6% zdravotního a 1% až 3% sociálního pojištění, jsou zde ale rozdíly podle profese.
- daň ze zisku z prodeje/pronájmu nemovitostí je 15%.
- dividendy se daní sazbou 20%. Osoby s trvalým pobytem v zahraničí, které vlastní více než 10% akcií předmětné společnosti, dividendy nedaní.
- daň z úroků je 10%.
- ztrátu z prodeje cenných papírů lze až 5 let přenášet do dalšího zdaňovacího období.

U daně z příjmu fyzických osob Litva v posledních letech zvýšila výrazně nezdánitelný základ - ze 166 na 200 EUR v roce 2016 a v roce 2017 až na 310 EUR, což by mělo přiblížit zdanění nízkopříjmové skupiny obyvatel na 33,5% v souladu s průměrem v EU. Vládním cílem je postupně dosáhnout úrovně 380 EUR.

Celý daňový systém má řadu dalších pravidel rozlišených podle typu činnosti, podle typu investora a investice a v případě konkrétní potřeby je vždy třeba ověřit svůj daňový případ autorizovanou právní kancelář.

Základní daňová sazba 20 % se pro rok 2020 vztahuje na příjmy ze zaměstnání nepřesahující 84 násobek průměrné národní mzdy. Příjem přesahující tuto hranici bude zdaněn sazbou 32 %.

Příjem mimo zaměstnanecký poměr, který nepřesahuje 120 násobek průměrné mzdy, je zdaněn základní sazbou 15 %. Příjem přesahující tuto hranici se daní sazbou 20 %.

Daň z přidané hodnoty:

DPH pro rok 2020 byla stanovena na 21%. Redukovaná DPH je 9 %, 5% a 0%. DPH se neplatí za humanitární a dobročinnou pomoc, zboží a finanční prostředky získané od vlád cizích států nebo mezinárodních organizací a za dovoz osobních předmětů. Ve snížené sazbě 9% byly zatím ponechány knihy a výdaje za otop a ve snížené sazbě 5% léky kryté státním zdravotním pojištěním. Firmy s ročním obrátem nad 45 000 EUR mají povinnost účtovat DPH.

Zdravotní a sociální pojištění:

- Odvody se počítají z hrubé mzdy
- Povinné odvody zaměstnance: 19,5 %, z toho
- Zdravotní pojištění: 6,98 %
- Sociální pojištění: 12,52 %
- Povinné odvody zaměstnavatele za zaměstnance:
- Zdravotní pojištění: 1,77 – 3,75 %
- Sociální pojištění: 1,77 %

Spotřební daň:

- Spotřební daň - za některé zboží (např. alkohol, tabák, kávu, čokoládu, zlato, benzin, tech. olej, luxusní auta, elektřinu) je obligatorní daň od 1% do 70 % ze zdanitelné hodnoty.
- Zdanitelná hodnota zboží vyrobeného v Litvě záleží na prodejní ceně bez DPH, pro zboží z dovozu nebo na deklarované celní hodnotě včetně cla. Např. spotřební daň u alkoholu je 1 832 EUR na 100 litrů čistého alkoholu. U vína je stanovena na 65,45 EUR /100 l vína.
- Zboží se zatěžuje spotřební daní v tom státě, kde se spotřebuje. Zboží na tranzitu mezi zeměmi EU je v režimu odložené splatnosti daně.
- Zákon zavádí spotřební daň na uhlí, koks, lignit a elektrickou energii.

Poplatek za státní přírodní zdroje:

Poplatek za využívání přírodních zdrojů. Tyto poplatky zatěžují právnické a fyzické osoby, které používají veřejné přírodní zdroje ke komerční činnosti. Poplatek závisí na druhu přírodního zdroje a je určován každé čtvrtletí podle indexu spotřebitelských cen.

Ekologický poplatek - 27,5 EUR za tunu emitovaných nečistot.

Pozemková daň a daň z nemovitostí:

- Jedná se o progresivní daň.
- Nemovitost v hodnotě do 150 000 EUR je vyňata ze zdanění; daňová sazba 0,5 % se uplatní na nemovitosti v hodnotě 150 000 až 300 000 EUR; daňová sazba 1 % se aplikuje na nemovitosti o hodnotě 300 000 až 500 000 EUR; nemovitosti v

hodnotě přesahující 500 000 EUR se zdaňují sazbou 2 %.

- Pozemková daň - majitelé nebo nájemci půdy platí daň ve výši 1,5 % z její hodnoty uvedené v katastru nemovitostí.
- Daň z nemovitostí je ve výši 0,5 – 3 % pro nemovitosti s určitým účelem (administrativa, ubytování, obchodování, poskytování služeb, catering, doprava, výroba, průmysl, skladování, zdravotnictví a sportovní aktivity)
- Daň ze zisku z prodeje/pronájmu nemovitostí je 15 % z příjmu nepřesahujícího 120 násobek průměrné mzdy. Příjem nad tento limit se daní 20% sazbou

Poplatek za používání silnic a dálnic:

Od 31. května 2005 je zavedena povinnost provozovatelů užitkových a nákladních vozů hradit poplatky za používání vybraných silnic a dálnic. Podrobnosti viz stránky [Ministerstva dopravy a spojů](#).

Dědická daň:

Daňová sazba 5 % se vztahuje na dědictví v hodnotě do 150 000 EUR. Pro zděděný majetek v hodnotě přesahující 150 000 EUR se uplatní daňová sazba 10 %. Majetek, jehož hodnota nepřesahuje 3 000 EUR, se vyjímá ze zdanění. Vynětí se vztahuje také na majetek zděděný rodinnými příslušníky.

Zde uvedené informace mají sloužit pro základní orientaci v daňovém systému. Daňové zákony upravují i další typy daní (daně z dividend, odpočitatelné položky, nezdanitelné základy atd.) Aktuální stav a podrobný výklad včetně relevantních čísel zákonů lze najít v Doing Business in Lithuania www.businesslithuania.com), nebo v publikaci Legal Aspects of Undertaking Business Activities by Foreign Investors in Lithuania na www.foresta.lt či na stránkách daňové inspekce www.vmi.lt.

2. Zahraniční obchod a investice

Litva disponuje poměrně dobře diverzifikovanou exportní základnou a tuzemským firmám se za období od globální finanční krize podařilo posílit svou konkurenceschopnost. Nevyrovnanost litevské ekonomiky z období před krizí se pravděpodobně už nebude opakovat. Podle odhadu analytiků z EIU lze očekávat, že si místní exportéři udrží pozitivní trend růstu konkurenceschopnosti, jakkoli se jim nedaří dlouhodobě zvyšovat produktivitu rychleji, než rostou nominální mzdy, což prodražuje náklady na pracovní sílu. Navzdory příležitostem, které nabízí nedávno podepsaná obchodní dohoda EU s Japonskem a plánovaná obchodní dohoda Litvy s Vietnamem, existují hrozby, mající negativní dopad na litevský export, jako případné obchodní spory mezi EU a USA, brexit nebo zranitelnost litevského exportního systému na vnější šoky.

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Vývoj obchodní bilance zahraničního obchodu Litvy v posledních 5 letech (mil. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz	22 983,8	22 608,9	26 429,1	28 331,4	29 598,8
Dovoz	25 396,9	24 835,7	28 763,0	30 955,4	31 817,1
Saldo	-2 413,1	-2 226,8	-2 333,9	- 2 624,0	- 2 218,3

Zdroj: Litevský statistický úřad

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Zahraniční obchod Litvy v roce 2019 (mil. EUR)

vývoz (země)	objem	podíl v %	dovoz (země)	objem	podíl v %
Rusko	4 143,0	14,0	Rusko	4 679,1	14,7
Lotyšsko	2 808,5	9,5	Polsko	3 778,0	11,9
Polsko	2 339,0	7,9	Německo	3 702,3	11,6
Německo	2 231,7	7,5	Lotyšsko	2 263,4	7,1

Estonsko	1 489,7	5,0	Nizozemsko	1 710,5	5,4
Švédsko	1 327,6	4,5	Itálie	1 536,2	4,8
Bělorusko	1 146,7	3,9	Švédsko	1 190,1	3,7
USA	1 100,2	3,7	Estonsko	1 092,7	3,4
Celkem	29 598,9			31 817,1	

Zdroj: Litevský statistický úřad

Podíl EU na celkovém ZO Litvy dosáhl v roce 2019 v exportu 58,8 % (17 409,3 mil. EUR) a importu 68,8 % (21 879,1 mil. EUR), saldo činilo 4 469,8 mil. EUR v neprospěch litevské ekonomiky.

2.3 Komoditní struktura

Komoditní struktura zahraničního obchodu Litvy v roce 2019 leden - říjen (mil. EUR)

Vývoz	objem	v %	Dovoz	objem	v %
Strojírenské výrobky, elektrická zařízení	3 607,9	14,6	Minerální produkty	5 378,9	20,1
Minerální produkty	3 386,4	12,8	Strojírenské výrobky, elektrická zařízení	4 481,8	16,8
Výrobky chemického a příbuzných průmyslových oborů	2 757,6	11,2	Výrobky chemického a příbuzných průmyslových oborů	3 250,1	12,2
Různé průmyslové výrobky	2 059,0	8,3	Vozidla, letadla, lodě a pod.	2 810,1	10,5
Potraviny, nápoje, tabák	1 848,6	7,5	Obecné kovy a výrobky z obecných kovů	2 095,6	6,8
Plasty, guma a výrobky z nich	1 653,7	6,7	Plasty, guma a výrobky z nich	1 434,0	5,4

Obecné kovy a výrobky z obecných kovů	1 447,8	5,9	Potraviny, nápoje, tabák	1 402,8	5,2
---------------------------------------	---------	-----	--------------------------	---------	-----

Zdroj: Litevský statistický úřad, kombinovaná nomenklatura

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Volné ekonomické zóny

Sedm litevských volných ekonomických zón (Free Economic Zones) se nachází v ekonomických centrech země, kde mohou podnikatelé využít 0% daně z příjmu právnických osob během prvních šesti let podnikání a pouhých 7,5% daně v následujících deseti letech. Neplatí zde tak daň z dividend a nemovitostí.

Seznam volných ekonomických zón:

- Klajpėda
- Akmenė
- Šiauliai
- Panevėžys
- Kedainiai
- Kaunas
- Marijampolė

Více podrobností lze najít na <http://www.investlithuania.com/business-locations-projects/#zones>

Přehled lokalit pro projekty na zelené louce (greenfields) -

<http://www.investlithuania.com/business-locations-projects/#panorama>

Přehled příležitostí pro investice v regionech Litvy - <http://www.investlithuania.com/business-locations-projects/#regions>

Vědeckotechnické parky v Litvě

- Marine Valley - námořní technologie, námořní mikrosféra
- Nemunas Valley - agrobiotechnologie, bioenergie, lesnictví, potravinářské technologie, bezpečnost a zdraví
- Santara Valley - biotechnologie, inovativní farmaceutické technologie, molekulární medicína, biofarmacie, informatika a komunikační technologie
- Santaka Valley - udržitelná chemie včetně biofarmacie, mechatronika a příbuzné elektronické technologie, energetika budoucnosti, informační a komunikační technologie
- Saulėtekis Valley - laserové a světelné technologie, věda o materiálech a nanotechnologie, fyzika polovodičů a elektronika, inženýring

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Přímé zahraniční investice v Litvě a z Litvy za rok 2019 (předběžná data k 31. 3. 2020)

Země	Investice v Litvě	Litevské investice
Švédsko	3,1 mld. EUR	178,7 mil. EUR

Estonsko	2,9 mld. EUR	688,2 mil. EUR
Nizozemsko	2,5 mld. EUR	728,9 mil. EUR
Kypr	1,3 mld. EUR	688,3 mil. EUR
Německo	1,2 mld. EUR	42,0 mil. EUR
Polsko	1,0 mld. EUR	236,1 mil. EUR
Celkem z EU	15,5 mld. EUR	3,7 mld. EUR
Celkem	18,2 mld. EUR	4,6 mld. EUR

Sektorové členění FDI v Litvě za IV. čtvrtletí 2019 (mil. EUR)

- Výroba - 2 999,62
- Finanční a pojišťovací služby - 4 810,29
- Nemovitosti - 548,76
- Velkoobchod a maloobchod - 2 137,69
- Informační a komunikační služby - 1 263,69
- Ubytování a pohostinství - 131,99
- Stavebnictví - 477,37
- Doprava a skladování - 481,30
- Věda a technika - 1 636,23
- Dodávky elektřiny, plynu, páry a vzduchu - 389,75
- Administrativní služby - 354,80
- Zemědělství, lesnictví a rybolov - 310,24
- Vzdělání - 0,78
- **Celkem** - 18 168,87 mil. EUR

Investice litevských společností do zahraničí vzrostly podle předběžných údajů v roce 2019 o 2,46 procenta na 4,6 miliardy EUR. Přibližně 80 procent litevských celkových investic směřovalo do zemí EU, přičemž nejvíce směřovaly do Nizozemí, na Kypr a do Estonska. Přímé zahraniční investice dosáhly ke konci roku 2019 nárůstu o 6,7 procenta oproti předešlému roku na 18,2 miliard EUR. Švédsko a Estonsko jsou státy s nejvyššími investicemi do Litvy. Přímé zahraniční investice na osobu vzrostly z 6,095 EUR v roce 2018 na 6,502 EUR v roce 2019.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Pro přiliv zahraničních investic nabízí Litva stabilní politické a ekonomické prostředí a vzdělanou, přitom i levnou pracovní sílu a nízké daňové zatížení. Náklady na zaměstnance představují 20 procent nákladů na zaměstnance v Německu a dalších západoevropských zemích. Náklady na pronájem jsou v zemi nižší, než v západní Evropě a Litva je na špičce mezi zeměmi EU, což se týče e-infrastruktury. Vyniká také příznivým prostředím pro mezinárodní IT operace.

Na podporu zahraničních investic vznikl "Foreign Direct Investment Promotion Program", jehož hlavním cílem je:

-
- vytvořit a rozvíjet stabilní zákonný rámec totožný s normami EU
 - optimalizovat obchodní zákony s EU
 - minimalizovat účast státu na obchodních operacích
 - poskytovat maximální vládní pomoc při vytváření podmínek pro investice a obchod
 - posílit kompetence regionů pro jednání se zahraničními investory
 - provádět aktivní marketing a vytvářet příznivý obraz Litvy v zahraničí
 - zlepšit investiční klima a všeobecné podmínky pro investování
 - odstranit byrokratické překážky z běžné činnosti.

V 7 existujících zónách volného obchodu (FEZ) platí

- 0% daň z příjmu právnických osob po dobu 6 let
- 50% snížení daně z příjmu právnických osob po dobu dalších 10 let
- 0% daň z dividend
- 0% daň z nemovitostí (vše výše uvedené při splnění určitých podmínek).

Zvýhodněno je zakládání společných podniků, kdy daň z podílu zisku zahraničního investora je snížena o 50% po dobu 6 let. Jestliže podíl zahraničního investora na podnikovém kapitálu překročí 30% a hodnotu vyšší než 2 mil. USD, je projekt osvobozen od placení daně ze zisku po dobu 3 let a na další 3 roky je tato daň snížena o 50% (daňové prázdny).

Účast zahraničních investorů není přípustná v oborech týkajících se obrany a bezpečnosti, výroby zbraní, pěstování a prodeje rostlin obsahujících narkotika a v organizování loterií.

3. Vztahy země s EU

Litvská republika je členským státem Evropské unie od 1. 5. 2004. V období od 1. 7. do 31. 12. 2013 poprvé předsedala Radě EU, což bylo vůbec poprvé, co se některá z pobaltských republik ujala vedení EU.

Hlavními prioritami litevského předsednictví v Radě EU byly:

- „Důvěryhodná Evropa“
- „Rostoucí Evropa“
- „Otevřená Evropa“

Litva by měla v budoucnu znovu předsedat Radě EU v období leden – červen 2027.

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Zastoupení Evropské komise v Litvě

Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje

Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius

Tel: +370 5 231 3191

Fax: +370 5 231 3192

E-mail: comm-rep-lithuania@ec.europa.eu

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Po vstupu do EU se mezi Litvou a ČS EU jedná o intrakomunitární obchod, na který se vztahují stejné předpisy jako na obchod s jinými členskými zeměmi EU. Vnitrounijní obchod nepodléhá celnímu dohledu ani kontrolním režimům. Existuje však evidenční povinnost v systému statistiky INTRASTAT a opatření vyplývající z uplatnění národních daňových předpisů v oblasti DPH a spotřební daně. Základními předpisy jsou Celní zákon společenství (Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 a Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93).

Vnitrounijní obchod ale nelze považovat za obchod vnitrostátní, protože neexistuje společný institut soukromého práva. Při sjednávání jakéhokoli obchodněprávního vztahu mezi dvěma subjekty se sídlem v různých členských zemích se v praxi jedná o vztah s cizím mezinárodně právním subjektem. Případné kolize se řeší soudní cestou nebo arbitrážemi.

Podrobnosti o sběru statistických údajů pro systém INTRASTAT a z toho vyplývající povinnosti pro naše podniky jsou publikovány na internetové stránce Českého statistického úřadu www.czso.cz, nebo na stránce celní správy www.cs.mfcr.cz.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Litva je v období 2014 – 2020 příjemcem prostředků z operačního programu strukturálních fondů EU (OP). Litevský OP tvoří několik klíčových investičních fondů EU zaměřených na podporu ekonomického rozvoje země, řešení sociálního

vyloučení, nezaměstnanosti a prioritních otázek jako je kupř. energetická bezpečnost. V souladu s cíli strategie Evropa 2020 spočívá důraz na posilování výzkumu a inovací, konkurenceschopnosti malých a středních podniků, přesunu k nízkoemisní ekonomice, podpoře lidských zdrojů, zejména pak mladých lidí, a boje proti chudobě.

Priority financování

OP významným způsobem podporuje Litvu v plnění hlavních národních i unijních rozvojových priorit.

- 10,12% z celkového objemu prostředků v OP je určeno pro posílení výzkumu a inovací, aby Litva mohla splnit svůj cíl v rámci strategie Evropa 2020, tj. dosáhnout podílu investic do VaV na HDP ve výši 1,9% (v roce 2011 to bylo 0,9%).
- 3,64% z celkové alokace prostředků v OP je zaměřeno na dosažení přístupnosti vysokorychlostního internetového připojení pro všechny, rozvoj e-slужeb, e-řešení, e-obchodu.
- 7,92% ze zdrojů OP náleží podpoře konkurenceschopnosti MSP a inovacím.
- 14,48% z prostředků OP směřuje na podporu přechodu k nízkoemisní (nízkouhlíkové) ekonomice ve všech oblastech. Spolu s investicemi do efektivního využívání zdrojů a infrastruktury by měly tyto zdroje přispět k dosažení litevského národního cíle ve strategii Evropa 2020 - 23% energie z obnovitelných zdrojů (v roce 2011 tento podíl dosahoval 20,3%).
- 12,49% z přidělených prostředků půjde na opatření spojená s životním prostředím, udržitelným využíváním přírodních zdrojů a přizpůsobení klimatickým změnám.
- 17,20% ze zdrojů OP je věnováno modernizaci a rozvoji dopravy a energetické infrastruktury, přičemž investice v oblasti dopravy budou zaměřeny na posílení interoperability různých druhů dopravy v rámci sítě TEN-T a rozšiřování regionální mobility včetně zapojení multimodálních dopravních uzlů. Co se týče energetické infrastruktury, hlavním cílem je zlepšení energetické efektivity a zajištění bezpečnosti dodávek prostřednictvím rozvoje chytré distribuce (smart energy distribution), úložných a přenosových systémů a integrace výroby energie z obnovitelných zdrojů. Vytvoření mezinárodních energetických propojení zvýší energetickou nezávislost Litvy a zajistí spolehlivou a bezpečnou dodávku energií občanům.
- 10,86% prostředků z OP je určeno na podporu udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podporu mobility pracovní síly ve snaze dosáhnout národního cíle ze strategie Evropa 2020 ve výši 72,8% podílu zaměstnanosti osob ve věku 20 - 64 let (v roce 2012 dosahovala 68,7%) a snížení počtu mladých obyvatel, kteří nemají práci, nestudují ani se neškolí.
- 7,99% zdrojů z OP přispěje k usnadnění přechodu od institucionální ke komunitní péči, zlepšení přístupu k sociálnímu bydlení a kvality zdravotní péče pro osoby ohrožené chudobou či sociálním vyloučením.
- 9,89% z přidělených prostředků bude investováno do systému vzdělávání s cílem zlepšit výsledky dětí v obecném vzdělávání, kvalitu a relevanci vysokoškolského studia na trhu práce, odborného vzdělávání a rekvalifikace, jakož i schopností výzkumných pracovníků.
- 2,24% z celkové alokace přispěje ke zlepšení podnikatelského prostředí v Litvě prostřednictvím snižování administrativní zátěže pro podnikatele, jakož i zvýšením kvality a efektivity veřejných služeb.

Celkový objem finančních prostředků

- Kohezní fond (Cohesion Fund, CF): 2 048 917 626 EUR
- Regionální fond rozvoje (Regional Development Fund, ERDF): 3 501 411 767 EUR
- Evropský sociální fond (European Social Fund, ESF): 1 095 501 471 EUR
- Celkový rozpočet operačního programu: 7 887 798 520 EUR
- Celkový příspěvek EU: 6 709 396 130 EUR

Příspěvek z rozpočtu EU na strukturální změny v Litvě

Litva je beneficentem z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) s celkovou alokací až 8,4 mld. EUR v období 2014-2020, což se rovná cca 3% HDP ročně (v letech 2014-2017). Z této částky má Litva získat 726 mil. EUR prostřednictvím finančních instrumentů, což představuje nárůst o 50% oproti období 2007-2013.

V rámci Evropského fondu pro strategické investice (EFSl), Horizon 2020, Connecting Europe Facility a dalších přímo řízených fondů EU podepsala Litva ke konci roku 2018 dohody o financování projektů za 2 070,6 mil. EUR.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Po vstupu do EU se mezi Litvou a ČR jedná o intrakomunitární obchod, na který se vztahují stejné předpisy jako na obchod s jinými členskými zeměmi EU. Vnitrouniní obchod nepodléhá celnímu dohledu ani kontrolním režimům. Existuje však evidenční povinnost v systému statistiky INTRASTAT a opatření vyplývající z uplatnění národních daňových předpisů v oblasti DPH a spotřební daně. Základními předpisy jsou Celní zákon společenství (Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 a Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93).

Vnitrouniní obchod ale nelze považovat za obchod vnitrostátní, protože neexistuje společný institut soukromého práva. Při sjednávání jakéhokoliv obchodněprávního vztahu mezi dvěma subjekty se sídlem v různých členských zemích se v praxi jedná o vztah s cizím mezinárodně právním subjektem. Případné kolize se řeší soudní cestou nebo arbitrážemi.

Podrobnosti o sběru statistických údajů pro systém INTRASTAT a z toho vyplývající povinnosti pro naše podniky jsou publikovány na internetové stránce Českého statistického úřadu www.czso.cz, nebo na stránce celní správy www.cs.mfcr.cz.

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Bilance vzájemné obchodní výměny s ČR (v tis. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz (z ČR)	392 300,0	417 586,4	545 012,6	538 612,4	586 980,9
Dovoz (do ČR)	234 159,9	222 127,9	294 750,2	295 082,0	333 697,4
Obrat	626 459,9	639 714,3	839 762,8	833 694,4	920 678,3
Saldo	158 140,1	195 458,5	250 262,4	243 530,4	253 283,5

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Hlavní položky českého vývozu do Litvy:

- osobní motorová vozidla
- železniční kolejová vozidla
- prací a čistící prostředky
-

- polyetylén
- stroje a zařízení pro průmysl
- montované objekty
- kotle
- léčiva
- broušené sklo
- zařízení pro zpracování dat

K největším vývozcům do Litvy patří Škoda Auto, Škoda Transportation, Glaverbel Czech, Chemopetrol Litvínov, Laufen CZ, OKZ Holding, Procter&Gamble, Barum Continental, Schwarzmüller Žebrák, Euromopos Olomouc, Jäkl, Zentiva, Aerosol, Škoda JS a ZPA Smart Energy.

Hlavní položky českého dovozu z Litvy:

- suroviny a polotovary pro chemický průmysl včetně syntetických tkanin
- nábytek a výrobky ze dřeva
- strojírenská zařízení
- výrobky elektrotechnického průmyslu
- výrobky ze železa a oceli

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Běžný účet - služby za rok 2019 (mil. CZK)

Položka	Export	Import	Balance
Výrobní služby	2,1	0,1	2,1
Údržby a opravy	45,2	8,0	37,2
Doprava	228,0	89,9	138,1
Cestovní ruch	227,0	18,9	208,1
Stavebnictví	0,3	10,3	-10,0
Pojištění a penzijní služby	7,2	4,4	2,8
Finanční služby	12,9	0,3	12,6
Poplatky za využití práv duš. vlastnictví	0,1	0,5	-0,4
Telekomunikační, PC a IT služby	81,8	136,6	-54,9
Ostatní obchodní služby	0,7	4,0	-3,3
Celkem	685,2	294,0	391,2

Zdroj: ČNB

Cestovní ruch. V první polovině roku 2019 navštívilo Litvu 4 690 občanů České republiky, což představuje nárůst ve srovnání se stejným obdobím roku 2018 o 12,63 % (podíl na celkové příjezdové turistice zůstává stejný, tj. 0,3 %).

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Objem přímých investic ČR v Litvě činil dle údajů Litevského statistického úřadu (LSÚ) v roce 2019 celkem 8,87 mil.

EUR. Litva podle LSÚ investovala v ČR v roce 2019 14,73 mil. EUR.

V Litvě působí v oblasti výroby např. firma UAB Grinduva, litevsko-český výrobce podlahových krytin, jež vznikla v roce 1997 ve městě Alytus. 50% firmy vlastní Průmyslové podlahy Plaček, z litevské strany Litevská stavební asociace, firma zaměstnává 28 pracovníků. Český pivovar Chodovar investoval společně s litevským partnerem pivovarem Ponoras z města Biržai přibližně 3 milióny Litů (cca 21,8 mil. Kč) do technologie s cílem licenčního vaření českého piva v Litvě. V červnu 2009 zahájili výrobu a začalo se vařit české pivo. Chodovar plánuje obsadit 3 % litevského pivního trhu.

Firma ARX, dovozce automobilů Škoda, na litevském trhu dlouhodobě a úspěšně zastupuje českou automobilku. Dceřinými českými firmami s právem obchodovat na svůj účet jsou firmy Zentiva a Walmark. Většina českých firem zajišťuje své obchodní zájmy prostřednictvím litevských firem, které mají výhradní zastoupení. Dále jsou zde litevské firmy, které se výrazně specializují na dovoz českých výrobků, dovážejí však i výrobky z jiných zemí (IZORA - dovozce skla, Vienas Pasaulis - dovozce piva). Úspěšný je RAVAK, výrobce koupelnových zařízení. Zdejší dceřiná společnost dodává své zboží více než 200 litevským firmám, daří se i dceřině firmě výrobce léků ZENTIVA. V oblasti stavebnictví, zejména v budování železniční a silniční dopravní infrastruktury podniká úspěšně dceřiná firma EUROVIA CZ.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Litevská republika stejně jako ostatní pobaltské země nepřevzala žádné smluvní závazky bývalého Sovětského svazu. Mezi ČR a Litvou byly sjednány následující dohody o obchodní a ekonomické spolupráci:

- Protokol o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a MPaO Litevské republiky - Praha 21. 7. 1994, č. 228/94 Sb.
- Smlouva mezi ČR a Litevskou republikou o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmů a majetku - Vilnius 27. 10. 1994
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Litevské republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic - Vilnius 27. 10. 1994, č. 185/95 Sb.
- Dohoda mezi ministerstvy zdravotnictví ČR a Litevské republiky o spolupráci v oblasti zdravotnictví - Praha 19. 5. 1995, č. 4/96 Sb.
- Dohoda mezi vládou ČR a Litevské republiky o mezinárodní silniční dopravě, Praha 13. 7. 1995, č. 231/95 Sb.
- Dohoda o spolupráci v letecké dopravě mezi MDS ČR a Litevské republiky - Praha 1997
- Smlouva mezi vládami ČR a Litevské republiky o sociálním zabezpečení, nezahrnující oblast zdravotního pojištění - Praha 27. 7. 1999
- Dohoda o spolupráci mezi Konfederací průmyslníků Litvy a Svazem průmyslu a dopravy ČR.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Neposkytuje se. Litva jako člen EU není subjektem rozvojové pomoci.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Odkaz na aktuální verzi perspektivních položek českého exportu z Mapy oborových příležitostí ve výběru pro Litvu :
<https://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/mapa-oborovych-prilezitosti.html?type=1&countryId=LT>.

Další oborové příležitosti pro všechny země naleznete v [Mapě oborových příležitostí na portálu BusinessInfo.cz \(www.businessinfo.cz/mop\)](http://www.businessinfo.cz/mop).

Podkapitoly:

- 5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)
- 5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Příležitosti pro český export

Automobilový průmysl

Litevská vláda považuje za jednu z klíčových oblastí dalšího rozvoje i využití EU fondů modernizaci městské dopravy. Ze strukturálních fondů na období 2007–2013 byl zrealizován projekt kombinovaného rozvoje dopravy šetrné k životnímu prostředí v pěti hlavních litevských městech – Vilnius, Kaunas, Klaipėdė, Šiauliai a Panevėžys. Jednalo se o výměnu starých dieselových autobusů vyrobených mezi lety 1983 a 1997 za nové hybridní či CNG vozy. Další prostředky byly alokovány na rozvoj trolejbusové dopravy. Také v novém období 2014–2020 hodlá vláda využít prostředky z fondů EU na dokončení výměny zastaralého vozového parku v MHD, kupř. město Vilnius vyhlásilo v roce 2017 tendr na dodávku 150 nových nízkopodlažních autobusů a 40 nových nízkopodlažních trolejbusů (za cca 15,8 mil. EUR). Město Kaunas pak vyhlásilo v lednu 2018 tendr na dodávku 85 nových nízkopodlažních trolejbusů, náhradních dílů, služeb a vybavení pro jejich provoz a údržbu. V srpnu 2018 oznámil Magistrát města Vilnius, že hodlá investovat 38,5 mil. EUR do zlepšení kvality městské hromadné dopravy a do roku 2020 pořídit 135 nových autobusů: 5 elektrických a 70 hybridních autobusů, 50 autobusů na LNG a 10 menších autobusů s naftovými motory. Magistrát města Kaunas oznámil, že v letech 2019 – 2020 budou všechny staré trolejbusy postupně nahrazeny 85 novými nízkopodlažními. Město Kaunas kromě toho vyhlásilo v září 2019 tendr na dodávku 100 nových hybridních autobusů. Podle agentury Invest Lithuania disponuje země také dynamickým a rychle se rozvíjícím klastrem dodavatelů součástek pro automobilový průmysl (s důrazem na výrobu nákladních vozů a přívěsů).

Civilní letecký průmysl

Litevská vláda spatřuje v rozvoji letecké dopravy a s tím spojených podpůrných činností jeden z potenciálních směrů do budoucna. Proto také patří oprava a údržba letadel mezi prioritně podporované směry pro podporu zahraničních přímých investic v Litvě. Firmy se sídlem na letištích ve Vilnius a Kaunas nabízejí základní údržbu, přestavbu kabin, údržbu součástek i pozemní letištní služby pro stře dní i větší letadla (až po A320 či 737). Významné investice také směřují do letecké infrastruktury – v roce 2017 proběhla rekonstrukce a modernizace ranveje a další infrastruktury na letišti ve Vilnius (cca 25 mil. EUR), došlo také k rozšíření a modernizaci terminálu na letišti v Kaunas (2 mil. EUR) či výstavbě regionálního centra řízení letecké dopravy ve Vilnius (11 mil. EUR). Na období 2018 – 2022 je plánována rekonstrukce vilniuského letiště za 130 mil. EUR zahrnující přestavbu terminálů, odbavovacích ploch a výstavbu vícepodlažního parkoviště. Rozšíření letištního terminálu je plánováno rovněž v Kaunas (do roku 2022). Vláda odhaduje investice do rozšíření litevských mezinárodních letišť ve Vilnius, Kaunas a Palanze do roku 2028 na cca 700 mil. EUR. Ministerstvo dopravy rovněž zvažuje výstavbu nového letiště mezi Vilniusem a Kaunasem. Finální rozhodnutí má být přijato do roku 2022.

Dopravní průmysl a infrastruktura

Litva doposud nedisponuje kvalitní a hustou silniční sítí - statistika Ministerstva dopravy uvádí 309 km dálnic a 1639 km silnic I. třídy. Na druhé straně se hustota litevských silnic nižších tříd (19 592 km) blíží průměru EU. Přes její území prochází celkem šest evropských silničních koridorů. Litevská vláda přikládá zlepšování kvality silniční sítě a výstavbu dálnic či městských obchvatů zvýšenou pozornost včetně využívání fondů EU. Ze strukturálních fondů bylo pro dopravní projekty na období 2014-2020 vyčleněno 6,71 mld. EUR, v roce 2016 by měl objem realizovaných projektů dosáhnout 1 mld. EUR. Mezi zajímavé projekty patří dostavba silničního obchvatu hlavního města, modernizace silnice Vilnius-Utena (s financováním EIB) a silnice z Kaunasu na hranice s Lotyšskem a rozvoj elektromobility.

Energetický průmysl

Litevská vláda a parlament schválily v červnu 2018 aktualizaci Národní strategie energetické nezávislosti. Hlavní vizí dokumentu je zajistit úplnou nezávislost země v oblasti energetiky, čehož chce Litva docílit posílením propojení s kontinentální Evropou, odpojením od dosavadního systému rozvodné sítě BRELL, diverzifikací dodávek energetických surovin, posílením domácí výroby elektrické energie a dosažením úplné nezávislosti na fosilních palivech do roku 2050. Vláda plánuje dosáhnout odpojení od BRELL a synchronizaci s kontinentální elektrickou rozvodnou sítí do roku 2025, do roku 2020 hodlá dosáhnout 35 % podílu vlastní výroby na poptávce po elektrické energii, zatímco v roce 2030 má dojít k průlomu, kdyby Litva měla vyrábět více, než dovážet (mělo by dojít k dvojnásobnému poklesu dovozu a zároveň nárůstu produkce až na 70 % poptávky). V roce 2050 má být veškerá spotřebovaná elektrická energie vyráběna v Litvě. Znamená to konkrétní příležitosti pro české firmy v podobě podporovaného rozvoje obnovitelných zdrojů energie (30 % v roce 2020, do roku 2030 podle plánu bude podíl 45 % a v roce 2050 až 80 %) – zejména větrné a solární energie, chystá se obnova a modernizace přečerpávací vodní elektrárny Kruonis, ke zlepšení situace má dojít v oblasti energetické efektivity, snižování spotřeby a ztrát při výrobě, přenosu a spotřebě, využívání moderních technologií (Smart Grids). Litva a Polsko mají v roce 2020 podepsat dohodu o projektu výstavby podmořského vysokonapěťového kabelu Harmony Link mezi oběma státy. Očekává se, že EU poskytne tomuto projektu podporu ve výši 510 mil. EUR.

Chemický průmysl

Výroba a vývoz chemikálií patří k hlavním průmyslovým sektorům s důrazem na zpracování ropy a zkapalněného zemního plynu (tvoří kolem 23 % celkového objemu výroby), výrobu hnojiv a plastů a biotechnologie. Objem prodeje v chemickém průmyslu se pohybuje kolem 16 % celkového průmyslového prodeje, zpracování ropy a výroba ropných produktů patřila k největším tahounům růstu průmyslové produkce Litvy v roce 2018. Sektor se potýká s nižší konkurenceschopností, z čehož mohou vyplývat příležitosti pro české firmy v oblasti dodávek moderních technologií (např. rozšiřování kapacit terminálů pro vývoz hnojiv), chemikálií s vyšší přidanou hodnotou či lepšími cenami díky vyšší efektivitě výroby. Vzhledem k tomu, že Litva neprodukuje značnou část chemických výrobků, které potřebují ke své činnosti ostatní obory, je zde nevyužitý potenciál pro vývozce z ostatních zemí.

Kovozpracovatelský průmysl

Průmyslová výroba v roce 2018 vzrostla oproti roku 2017 o 4,8 %, v první polovině roku 2019 oproti stejnému období roku 2018 o 5 %, stejně tak rostla i hodnota exportovaného zboží, což se podařilo mj. díky zvýšenému exportu strojírenských výrobků a pozitivnímu vývoji poptávky na hlavních trzích. Pozitivní vývoj by měla podpořit i realizace nových investičních projektů, jako např. rozšíření ropného terminálu v Klajpėdė v hodnotě 49,4 mil. eur v podobě 12 nových tanků pro lehké ropné produkty a příslušné infrastruktury.

Obranný průmysl

Litevská vláda vyčlenila pro rok 2019 do rozpočtu Ministerstva obrany, který má být primárně určen na akvizice, celkem 948 mil. EUR, neboli 2,01 % HDP (v roce 2018 to bylo 873 mil. EUR). Navíc v současném vládním kabinetu i parlamentu existuje většinová podpora pro další navyšování rozpočtu až na úroveň 2,5 % HDP do roku 2030. Konjunktura nadále „nahrává“ pokračující konflikt na Ukrajině a stále asertivnější ruská zahraniční politika. Litevská armáda kupř. pořídila houfnice, nová bojová vozidla pěchoty, radary a zájem projevila o střelné zbraně jak pro pravidelné jednotky, tak pro speciální útvary, jedná o zakázce na komunikační a řídicí systém, zvažuje modernizaci a posílení vzdušných sil (vrtulníky) atd. Litevský obranný průmysl rovněž hledá partnery pro případnou spolupráci na třetích trzích.

Stavební průmysl

Litva postrádá dostatek vlastních kapacit pro nezbytnou a postupně se rozjíždějící masivní rekonstrukci a zateplování zejména obytných budov, jejímž cílem je zvýšit stále kriticky nízkou energetickou účinnost. Vláda v současné době řeší otázku financování a podpory projektů rekonstrukce zejména panelových domů, hledá vhodný model (využití EU fondů, samofinancování kombinované s příspěvky ze státního/místního rozpočtu). Město Vilnius kupř. v současné době vytipovává celkem 50 objektů, kde dojde k postupné rekonstrukci a zvýšení energetické efektivity. Tento proces je v Litvě stále pouze v rané fázi a bude v příštích letech podporován jak ze státního rozpočtu (včetně municipalit), tak z fondů EU. Během roku 2018 provedly stavební firmy v Litvě práce za 3 mld. EUR, tj. o 14,8 % více, než v roce 2017. Podle předpovědi Ministerstva hospodářství by v letech 2017–2020 měla růst stavebního sektoru podpořit realizace projektů a modernizace budov financované z fondů EU, dále i soukromé investice (např. do nových hotelů a nákupních center). Mezi nové a zajímavé stavební projekty patří kupř. výstavba nového národního stadiónu (multifunkční komplex v předpokládané hodnotě 93,2 mil. EUR), modernizace železničního a autobusového nádraží ve Vilniusu a jejich spojení v jeden dopravní uzel, renovace a rozšíření přístavu v Klaipėdė nebo výstavba nového národního koncertního sálu v hlavním městě.

Textilní a obuvnický průmysl

Podíl tohoto tradičního sektoru litevského průmyslu dosahuje kolem 7% na celkovém objemu průmyslové výroby (883 mil. EUR v roce 2015) a 1,6% na HDP. Přibližně 1 848 společností (z toho 98,9% tvoří malé a střední podniky) zaměstnává v sektoru necelých 29 tis. osob. Zhruba 3/4 produkce (770 mil. EUR) směřují na vývoz do stovky zemí po celém světě (hlavním zákazníkem je Německo, následované Dánskem, Velkou Británií a Švédskem). Také zde lze očekávat pozitivní růstový trend spojený s posílenou spotřebou domácností. V dlouhodobějším horizontu budou do výroby postupně zaváděny high-tech technologie, které napomohou zvyšování efektivity a produktivity práce.

Zábava a volný čas

Jako perspektivní na litevském trhu se jeví zboží se snadno identifikovatelnými motivy postav z českých filmů pro děti. Na litevském trhu zatím patří psací potřeby mezi výrazně omezený sortiment, škála zahrnuje buďto dovoz levné produkce z Číny, nebo na opačném konci spektra drahé značkové zboží. Na místním trhu tak existuje příležitost pro dodávky takových psacích a kreslicích potřeb, které doplní celou škálu nabízeného sortimentu. Dalším artiklem, jehož potenciál na místním trhu narůstá s ohledem na vhodné geografické podmínky a zvyšující se zájem o aktivní způsob života, jsou koloběžky, tříkolky, kola. V Litvě se rovněž daří videohernímu průmyslu. Spotřeba domácností zůstává hlavním faktorem podporujícím růst litevské ekonomiky. Tento trend má podle odhadů pokračovat i v dalším období a přispět tak k nárůstu poptávky po spotřebním zboží.

Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství patří spolu s potravinářským průmyslem ke klíčovému odvětvím litevské ekonomiky. 60 % rozlohy země tvoří orná půda, 32 % zaujímají lesy. 42 % obyvatel žije na venkově, kde působí cca 200 tis. farem, z nichž více než 40 % obhospodaruje méně než 5 ha půdy a s relativně nízkou efektivitou. Pro období 2014–2020 proto bylo z fondů EU v rámci Programu rozvoje venkova (RDP) alokováno celkem 1,977 mld. EUR. Mezi podporovaná opatření pro rozvoj sektoru patří využívání poradenských služeb, zapojení nových subjektů do schémat kontroly kvality, investice do zemědělských holdingů, zpracování zemědělských výrobků, nakládání s vodními zdroji, zlepšování lesnické infrastruktury, zalesňování, podpora nových subjektů a malých farem, využívání bioplynu ze zemědělského odpadu, rozvoj organického zemědělství atd. Mezi hlavní výzvy v sektoru patří změna orientace zemědělského exportu (hledání nových trhů místo dříve dominantního podílu Ruska), zvýšení efektivity a kvality produkce v souladu s principy udržitelnosti.

Zpracovatelský průmysl

Papírenský průmysl a výroba nábytku tvoří i s ohledem na dostupnost suroviny a relativně nízkou úroveň mezd významný segment litevského lehkého průmyslu a má potenciál k dalšímu růstu. V případě nábytku je významným tahounem růstu zvyšující se objem dodávek pro švédské nadnárodní řetězce Ikea, Jysk a další odběratele zejména z Německa, Velké Británie, Dánska, Francie atd. V letech 2018 - 2019 jmenovitě nábytkářský průmysl spolu s chemickým a ropným průmyslem patřil k trojici největších tahounů růstu průmyslové produkce Litvy. S rostoucí úrovní domácí spotřeby, oživením výstavby v bytovém i kancelářském sektoru a posílením koupěschopnosti lze očekávat i v tomto sektoru růst.

Železniční a kolejová doprava

Železniční síť v Litvě dosahuje méně než poloviny průměru EU (27 km/1000 km² s celkovou délkou tratí 1 868,8 km, z čehož je 305 km neelektrifikovaných a 147 km elektrifikovaných dvoukolejných tratí. Odhaduje se, že cca 850 km kolejí potřebuje opravu a modernizaci. Objem železniční nákladní dopravy v prvních třech čtvrtletích 2019 ve srovnání se stejným obdobím roku 2018 poklesl o 0,9% (41,2 mil. tun). Výsledky železniční nákladní dopravy byly většinou způsobeny sníženým tranzitem ve směru Kaliningradské oblasti (-16,9 %) v souvislosti s úsilím Ruska směřovat náklad přes své přístavy. Objem osobní železniční přepravy vykázal pozitivní růst za rok 2019 o 6,7 %. Pokračují mohutné investice ze státního rozpočtu a především z fondů EU na projekt Rail Baltica (propojení pobaltských států s EU a sjednocení rozchodu kolejí). Do července 2018 bylo na projekt vyčleněno celkem 824 mil. EUR, z toho v Litvě 303 mil. EUR. Celkový objem projektových nákladů je odhadován na 5,8 mld. EUR (Ernst&Young), plánované dokončení a zprovoznění je v roce 2026. Kromě tohoto projektu investují Litevské železnice do obnovy vozového parku (většina lokomotiv i vagonů je zastaralá a vyžaduje modernizaci či výměnu), elektrifikace (pouze 7 % tratí je elektrifikováno) a modernizace signalizačního a zabezpečovacího zařízení. Nejzajímavější projekty jsou Rail Baltica, elektrifikace trati Vilnius – Klaipėda, vilniuský intermodální terminál, modernizace 14 prioritních přejezdů, modernizace lokomotiv a vagonů, oprava a údržba infrastruktury.

5.2 Kalendář akcí

Termín	Název	Partner	Popis
25. - 27. 1. 2020	Veletrh cestovního ruchu ADVENTUR 2020	ZK CzechTourism	Prezentace ČR jako turistické destinace, stánek pod patronací ZK CzechTourism Varšava,

			účast firem.
2. - 5. 6. 2020 (pozn. - může být odloženo kvůli pandemii koronaviru)	Veletrh stavebního průmyslu RESTA 2020	ZK Czech Trade	Prezentace českých firem v oboru, stánek pod patronací ZK Czech Trade Riga.
27. - 28. 11. 2020	Projekt ek. diplomacie "Konference Game developers session"	Magistrát hl. města Prahy, Asociace českých herních vývojářů	Mise zástupců litevského videoherního průmyslu do Prahy, propojení českého a litevského videoherního průmyslu.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Litevský trh je globalizovaný. Základní podmínkou je kvalitní zboží a konkurenční cena doplněná o výhodné platební podmínky. Dodavatel musí splnit veškeré požadavky na logistiku, jako jsou termíny dodávek, značení a balení zboží apod.

Cenová úroveň v litevském obchodním sektoru se odvíjí především od výrobních nákladů, nicméně poměrně vysoký podíl různých zprostředkovatelů operujících v potravinářském cyklu přispívá k jejímu dalšímu zvyšování, stejně jako snížená úroveň konkurence.

Litevská obchodní síť se vyznačuje nízkou úrovní specializace, tj. takřka 98% obchodního obrátu v potravinách se uskutečňuje v tzv. nespecializovaných obchodech. Do jisté míry to vyplývá z faktu, že Litevci (stejně jako jejich pobaltští sousedi) nejsou zvyklí na koncept regionálních/místních pekařů, řezníků atd. Po zavedení tržní ekonomiky nově vybudované supermarkety, nákupní centra apod. rychle zaujaly významnou pozici, proto v současné době pouze firmy s více než 50 zaměstnanci navyšují obraty, což ukazuje na značný stupeň koncentrace trhu. Jinak řečeno, malé specializované obchody (řeznictví, pekařství) jsou na ústupu, spíše se v posledních letech objevují specializované vinotéky, lahůdkářství. Na jejich větší úspěch je však zatím potřeba více času.

Podle oficiálních statistik dosahuje obchod na trzích a ve stáncích pouze 1% celkového obchodního obrátu v Litvě a nadále klesá, jakkoli na pohled situace může vypadat pro tento způsob prodeje příznivěji.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Největší řetězec obchodů vlastní litevská firma UAB Maxima LT (www.maxima.lt) patří do skupiny MAXIMA Grupė vlastněné holdingem UAB Vilniaus prekyba. Firma provozuje ve Vilniusu a v Kaunasu nákupní megacentra Akropolis včetně supermarketu typu hobby a domácí potřeby pod názvem Ermitažas. Firma má systém různě velkých obchodů Maxima nejenom v Litvě, ale i v Lotyšsku, Estonsku a Bulharsku. V Polsku vlastní síť Aldi. V současné době řetězec zaujímá kolem 30% trhu v prodávaném sortimentu. UAB „MAXIMA Grupe“ byla zaregistrována v Litvě v roce 2007 a je mateřskou společností maloobchodních řetězců v Litvě, Lotyšsku, Estonsku, Bulharsku a Polsku. Společnost v současné době provozuje více než 1200 obchodů, hypermarketů a supermarketů (Maxima, Barbora, T-Market, Stokrotka) a zaměstnává více než 40 000 lidí v uvedených zemích. MAXIMA Grupe je řízena UAB „VILNIAUS PREKYBA“, pod níž také patří síť UAB „EUROAPOTHECA“ a UAB „ERMITAŽAS“. EUROAPOTHECA je konsolidovanou farmaceutickým maloobchodním a velkoobchodním podnikem v Litvě, Lotyšsku, Estonsku a Polsku; ERMITAŽAS je litevský řetězec obchodů pro stavebnictví, hobby a domácí potřeby. V roce 2014 se MAXIMA Grupe umístila na 57. místě v seznamu TOP 500 největších firem ve střední Evropě mezinárodní auditorské a obchodní poradenské společnosti "Deloitte".

Druhým řetězcem s obdobným sortimentem je firma IKI (www.iki.lt). Jde o belgickou firmu (www.iki.lt). Firma obsadila 12% zdejšího trhu. Obchodní síť s názvem IKI patří k největším společnostem v Pobaltí s více než 280 prodejními místy v Litvě a Lotyšsku.

V poslední době také expanduje firma Norfos mažmena (www.norfa.lt). Obsadila svou nejnižší cenovou politikou třetí místo, přestože začala budovat řetězec nejpozději. Na trhu má podíl 8%.

Na čtvrtém místě je RIMI. Patří finské firmě Kesko a švédskému holdingu ICA stejným podílem po 50% (www.rimi.lt). Firma expanduje, buduje supermarkety podobné prodejnám Hypernova v Čechách. Rimi Lietuva v současné době provozuje 22 Rimi supermarketů a 29 Rimi hypermarketů. V současné době se na trhu podílí 6%.

Již poměrně stabilizovanou situaci na trhu rozvířil po pěti letech příprav a dohadů vstup řetězce LIDL (www.lidl.lt), který nasadil na počátku nižší ceny a oslovil zákazníky jiným konceptem i novým vybavením. Řetězec zahájil svou činnost v Litvě na jaře 2016 a v současnosti již provozuje 37 supermarketů ve všech větších městech po celé zemi. V sortimentu Lidlu figurují i některé výrobky českých firem (např. uzeniny, mléčné výrobky). Moderní firmou s logistickým centrem je firma Sanitex, www.sanitex.lt. Zásobuje 4 600 maloobchodních prodejen a lékáren, 1 200 škol, nemocnic, školek, vojenských jednotek, 900 benzinových pump, kanceláří a výrobců potravin. Má 8 prodejen typu Cash&Carry (pod názvem PROMO). Dodavatelem pro malé obchody na venkově je velkoobchod Kauno kooperacijos didmeninė prekyba (www.kauno-koopdi.com).

V obchodních řetězcích lze najít řadu českého zboží. Potravinářské zboží nakupují zpravidla přímo nákupní oddělení v Litvě. Řetězce RIMI a MAXIMA operují ve všech třech pobaltských zemích. Zajímavý segment představují i internetové obchody s potravinami.

Dodavatelem pro malé obchody na venkově je velkoobchod Kauno kooperacijos didmeninė prekyba (www.kauno-koopdi.com). Významnou firmou typu hobby, elektronika, domácí spotřebiče je Senukai (www.senukai.lt). Má 13 vlastních obchodů a dalších 76 obchodů provozuje formou franšizy. Firma se podílí na trhu stavebnin a hobby 25%. Senukai odebírá zboží zhruba od 40 českých firem a 5% zboží je zde českého původu. Firma má i velkoobchod se stavebními materiály a hutními výrobky. Novou konkurencí se stal nedávno otevřený hypermarket DEPO ve Vilniusu. Zajímavým velkoobchodem s hutním materiálem je firma Antėjas (www.antejas.lt). Má rovněž zájem o české dodavatele. Velkoobchod zabývající se sanitární a instalační technikou prodávající četné české výrobky je firma Karmada v Šiauliai (www.karmada.lt).

Největším velkoobchodem s hardware, software i domácími spotřebiči a elektronikou je firma ALSO Lietuva, www.gnt.lt, rychle se rozvíjí i internetový obchod (kupř. Varlé, Pigu nebo Skytech). Velkoobchodem pro zemědělce (zemědělské stroje, sadba, hnojiva apod.) je firma Kesko Agro (www.keskoagro.lt). Firma Litagra (www.litagra.lt) je významným dodavatelem zemědělských strojů, ale i ocele a nářadí. Malou, ale dynamicky se rozvíjející firmou, zabývající se i velkoobchodem typu hobby a zahrada, je Tegra - www.tegra.lt.

Firmou, která má síť obchodů s elektronikou a domácími spotřebiči je Topo centras (www.topocentras.lt), jejich konkurentem je např. Elektromarkt (www.elektromarkt.lt). Největším maloobchodním řetězcem s oděvy je firma Apranga (www.apranga.lt). Vlastníkem je koncern MG Baltic. Apranga má 115 obchodů - 75 v Litvě, 32 v Lotyšsku a 9 v Estonsku. Při snaze proniknout na zdejší trh pokládáme za potřebné účastnit se veletrhů. Nejdůležitější výstaviště je ve Vilniusu (www.litexpo.lt). Finanční a materiální podporu při účasti na vybraných veletrzích může zajistit ZK CzechTrade Riga. Zajistit pravidelné dodávky bez obchodního zástupce přímo v Litvě je obtížné. Obchodní zástupce je důležitý nejen pro vyhledávání nových exportních příležitostí, ale i k zajištění komunikace, plateb a hladkého dodání zboží. Evropské (zejména severské) firmy s významným podílem na trhu zde mají své dceřiné společnosti. Někteří výrobci se nechají zastupovat zdejšími firmami, které zastupují několik firem určitého oboru z různých zemí (příklad: lékařské přístroje se zde prodávají prostřednictvím firmy Limeta).

Databáze litevských firem pro vyhledávání potenciálních partnerů (i vývozců) lze najít zde. Bližší informace o firmách poskytuje kupř. web www.rekvizitai.lt.

6.2 Dovození podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Po vstupu do EU se mezi Litvou a ČR jedná o intrakomunitární obchod, na který se vztahují stejné předpisy jako na obchod s jinými členskými zeměmi EU. Vnitrounitní obchod nepodléhá celnímu dohledu ani kontrolním režimům. Existuje však evidenční povinnost v systému statistiky INTRASTAT a opatření vyplývající z uplatnění národních daňových předpisů v oblasti DPH a spotřební daně. Základními předpisy jsou Celní zákon společenství (Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 a Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93).

Vnitrounitní obchod ale nelze považovat za obchod vnitrostátní, protože neexistuje společný institut soukromého práva. Při sjednávání jakéhokoli obchodněprávního vztahu mezi dvěma subjekty se sídlem v různých členských zemích se v praxi jedná o vztah s cizím mezinárodně právním subjektem. Případné kolize se řeší soudní cestou nebo arbitrážemi.

Po vstupu do EU národní nástroje ochrany domácího trhu zanikly. Řadu výrobků exportovaných z ČR do Litvy je nezbytné vybavit příslušnými certifikáty (značka CE atd.). Většina zkušeben v ČR má oprávnění vydávat certifikáty nebo osvědčení o zkouškách jako podklad pro vydání certifikátu v jiné členské zemi EU. Proto doporučujeme českým firmám obracet se v oblasti certifikace výrobků na český Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví v Praze - www.unmz.cz. Zde obdrží informace, jaké certifikáty a zkoušky konkrétní zboží na trhu EU a Litvy potřebuje.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Všechny operace související se založením firmy jsou obsaženy v následujících zákonech:

- Občanský zákoník z 18. července 2000 - Civilinis kodeksas
- Zákon o podniku z 8. května 1990, číslo I-196 - Įmonių įstatymas
- Zákon o investicích ze 7. července 1999, číslo VIII-1312 - Investicijų įstatymas
- Zákon o bankrotu podniku ze dne 20. března 2001, IX-216 - Įmonių bankroto įstatymas
- Zákon o restrukturalizaci podniku z 13. července 2000, číslo VIII-1835 - Įmonių restruktūrizavimo įstatymas
- Zákon o akciové společnosti z 21. prosince 1994, číslo I-722 - Akcinių bendrovių įstatymas.

Úplné znění zmíněných právních norem lze nalézt na internetových stránkách: www3.lrs.lt

Formy působení zahraniční firmy v Litvě

Zahraniční firmy mohou v Litvě operovat jako reprezentační kancelář nebo jako pobočka. Jde o typ aktivit, které nemají status právnické osoby. Jinými formami aktivit v zahraničí je založit společný podnik nebo získat litevskou firmu akvizicí nebo vybudovat svoji dceřinou společnost. Tyto firmy mají již status právnické osoby.

Reprezentační kancelář: Není právnickou osobou, má omezené možnosti aktivit. Nemůže provádět obchod na svůj účet. Může reprezentovat svou mateřskou společnost, hájit její zájmy, navazovat kontakty. Podle Občanského zákoníku je mateřská společnost zcela zodpovědná za závazky reprezentační kanceláře. Může vstupovat pouze do obchodních aktivit zahraničních subjektů. Reprezentační kancelář je zřizována jen na propagaci mateřské firmy, průzkum trhu a navazování obchodních kontaktů.

Pobočka: Zákon o podniku pobočku definuje jako dceru zahraniční společnosti v Litvě. Pobočka se může angažovat v obchodních aktivitách v rozsahu, v jakém ji pověřila mateřská firma. Pobočka není právnickou osobou a není oddělena od zakládající společnosti. Transakce může provádět manažer pobočky. Za všechny závazky zcela ručí mateřská firma. Pobočka se musí registrovat v Registru podniků. Firmy, které chtějí zaregistrovat svoji pobočku, musejí předložit řadu

dokumentů. Mezi ně patří:

- notářsky ověřená kopie registrace zahraničního podniku s apostilou
- notářsky ověřená kopie stanov zahraničního podniku s apostilou, kde je uvedeno sídlo podniku a předmět podnikání
- údaje o výši kapitálu zahraniční - mateřské firmy
- informace, na jakém zákonném podkladě ve své zemi podnik působí
- výroční finanční zpráva, kterou předkládá firma v zemi svého působení.

Založení firmy obvykle vyžaduje pomoc některé právní kanceláře. Kontakty na některé z nich i na Asociaci právních kancelářů jsou uvedeny pod bodem 11.4.

Právnícké osoby

Litevský zákon zná následující typy podniků:

- individuální podnik - vlastníkem je individuální fyzická osoba a eventuálně manželka, ručení je celým vlastním majetkem (II)
- všeobecné partnerství (General partnership) - vlastnictví několika fyzických nebo právnických osob nebo Joint-venture, ručení je do výše vkladu
- společnost s ručením omezeným - s.r.o. (UAB)
- akciové společnosti - veřejné a soukromé (AB)
- komanditní společnost (KÚB)
- hospodářské společenství (TÚB)
- samosprávná společnost (SI)
- státní podnik (VI)
- zemědělský podnik (ŽÚB)
- družstevní zemědělská společnost (KŽÚB)
- družstevní podnik (Kooperatyvas - K).

Nejběžnější formou investice je akvizice akcií. Pro založení soukromé akciové společnosti je nutný minimální kapitál 2 900 EUR. Minimální počet akcionářů je 1, maximum 100. U veřejné akciové společnosti je minimální kapitál 43 450 EUR, minimální počet akcionářů je 1, maximální počet není omezen.

Při založení podniku je třeba se nejdříve obrátit na Patentový úřad, který prověří a zaregistruje jméno zakládaného podniku. Tím je zajištěna jedinečnost nového jména. U veřejné akciové společnosti je nutná registrace u Komise pro cenné papíry. Dále je nutné složit základní kapitál, doklad o pronajaté nemovitosti, kde bude firma sídlit, je nutné připravit schůzi akcionářů, kde budou zvoleny statutární orgány.

Vlastní registrace se provádí na Státním podniku Registrační centrum - Valstybės įmonė Registrų centras - www.registrucentras.lt. Zde lze zjistit další relevantní informace. Podnik slouží k registraci firem fyzických i právnických osob a také jako katastr nemovitostí.

Po registraci firmy před zahájením činnosti firmy je nutné učinit další registrace:

- registrace na daňovém úřadu (tax inspectorate: www.vmi.lt)
- registrace na úřadu sociálního zabezpečení (www.sodra.lt)
- otevření bankovního účtu
- registrace jako plátc DPH (pokud je nutné)
- získání příslušných licencí, pokud jsou nutné k činnosti firmy. Více na [Doing Business](#).

Rozcestník pro různé typy a obory podnikání v Litvě lze nalézt v podobě Průvodce ([Handbook for Doing Business](#)).

Firma je povinná se registrovat jako plátce DPH jen v případě, kdy obrat společnosti za posledních 12 měsíců činil 45 tis. EUR a více. Detaily lze získat na informačním oddělení daňového úřadu (www.vmi.lt).

Protože se litevské právo stále vyvíjí, založení podniku bez pomoci litevské právní kanceláře je obtížné. Základní informace lze získat na stránkách [Entreprise Lithuania](http://Entreprise.Lithuania).

Doklady předkládané litevským úřadům musí být přeloženy do litevštiny. Ve Vilniusu např. působí pobočka české překladatelské kanceláře Skřivánek (www.skrivanek.lt), která poskytuje překladatelské služby do všech významných evropských jazyků. Překladatelské agentury lze vyhledat také na internetové adrese www.imones.lt.

Obchodní rejstřík: Údaje z obchodního rejstříku obsluhuje oddělení Registračního úřadu www.registrucentras.lt. Na uvedené internetové stránce lze bezplatně získat jen základní informace. Pro získání podrobnějších údajů v elektronické verzi je třeba se zaregistrovat, zaplatit poplatek, výše kterého záleží na rozsahu výpisu (základní výpis, úplný výpis nebo úplný výpis s archivními údaji). Platbu lze hradit i elektronicky z účtu či platební kartou. Základní výpis obsahuje IČO, obchodní jméno, adresu, jméno statutárního zástupce, datum registrace. Velký výpis obsahuje plné informace vč. společníků, obchodního jmění atd. Získá se i přístup k podkladům jako jsou finanční zprávy, zprávy auditora, zápisy z valné hromady atd. Pokud žadatel potřebuje papírovou verzi výpisu, bude muset vzhledem k dodatečnému ověření vytištěného dokladu zaplatit víc.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Nejúčinnější propagací je televize, rozhlas, inzerce v denním tisku. Levná nebo bezplatná inzerce zde neexistuje. Základním problémem českého zboží bývá nízké povědomí plynoucí ze špatného marketingu. Většina firem spoléhá na místního partnera, který by si měl podle jejich představ veškerý marketing financovat, což bývá v rozporu s praxí úspěšných (zpravidla západních) firem. Pro akvizici mohou být užitečné obchodní mise, výstavy a účasti v projektech ekonomické diplomacie velvyslanectví. Účast na veletrhu bez připravených jednání a cílených akcí má nízkou účinnost. Firemní prezentace lze uspořádat jak v rámci specializovaných veletrhů, tak i s využitím prostor na velvyslanectví, s jeho podporou a po vzájemné dohodě.

V Litvě jsou výstaviště ve Vilniusu, Kaunasu, Klaipėdė a Šiauliai. Pro českého podnikatele má význam navštívit nebo se účastnit jen na veletrzích ve Vilniusu, neboť ostatní výstaviště jsou regionálního charakteru. Výstaviště LITEXPO ve Vilniusu je moderní areál, rozloha je na naše zvyklosti malá. Na výstavišti je konferenční sál s tlumočnickými kabinami pro simultánní tlumočení.

Informace o veletrzích ve Vilniusu jsou na internetové stránce www.litexpo.lt. Přehled o veletrzích v Kaunasu je na internetové stránce www.expo.lt. Výstaviště v Klaipėdė má internetovou stránku www.expo-vakarai.lt. Dvakrát do roka je velký veletrh zemědělských plodin i zemědělské techniky na Zemědělské univerzitě v Kaunasu. Informace lze získat na adrese www.lzuu.lt.

K nejoblíbenějším veletrhům na vilniuském výstavišti LITEXPO patří:

- ADVENTUR - veletrh turistiky, sportu a využití volného času
- RESTA - veletrh stavebních výrobků, technologií a materiálů
- AGROBALT - veletrh zaměřený na zemědělství a potravinářství
- BALTECHNIKA - strojírenský veletrh

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Duševní vlastnictví je chráněno na standardní úrovni země EU. S reálným stavem ochrany, s prosazováním např. autorských práv a s reálnou jurisdikcí v této oblasti zatím nejsou výrazné zkušenosti.

Instituce zodpovědné v Litvě za intelektuální vlastnictví

- Ministerstvo spravedlnosti - koordinace aktivit ochrany průmyslového vlastnictví
- Státní patentový úřad - koncepce státní politiky ochrany průmyslového vlastnictví, poskytování práv průmyslového vlastnictví, atestace znalců patentového práva
- Litevská technická knihovna - patentové informace a služby vydavatelství Státního patentového úřadu pro vydávání úředních vyhlášek a patentové dokumentace
- Litevský zmocněnec pro patentové právo - reprezentace zahraničních žadatelů a držitelů patentových práv
- Rada pro soutěžní právo - bránění nekalým soutěžním praktikám
- Soud pro soutěžní právo - prosazování a výkon soutěžního práva
- Ministerstvo kultury - koncepce státní politiky ochrany autorských a souvisejících práv
- Rada pro autorská a související práva - zastupování autorských a souvisejících práv
- Nestátní zájmové správní sdružení - zastupování práv litevských i zahraničních autorů
- Celní správa (pod Ministerstvem financí) - prosazování opatření v boji proti importu padělaného, napodobeného a pirátského zboží
- Centrum pro výzkum rostlinných druhů (pod Ministerstvem zemědělství) - registrace a ochrana odrůd rostlin
- Litevská kriminální policie - administrativní a trestní opatření v boji proti kriminalitě v oblasti ochrany vlastnických práv.

Další informace lze nalézt na www.vpb.lt.

Platné právní akty v oblasti ochrany duševního vlastnictví:

- Patentový zákon - rozhodnutí Seimu č. I-372 z 18. 1. 1994
- Ochrana vynálezů a předmětů průmyslového vlastnictví, úprava práv a povinností právnických i fyzických osob
- Zákon o právní ochraně topografie polovodičových prvků
- Usnesení Seimu č. VIII-791 z 16. 6. 1998
- Úprava práv a povinností právnických i fyzických osob ohledně tvorby a využívání topografie polovodičových prvků
- Zákon o právní ochraně názvů podniků a společností
- Rozhodnutí Seimu č. VIII-1286 z 1. 7. 1999
- Registrace a rušení názvů firem, zřízení a provoz rejstříku firemních názvů
- Zákon o poplatcích za registraci předmětů průmyslového vlastnictví
- Usnesení Seimu č. IX-352 z 5. 6. 2001 stanoví poplatky za registraci předmětů průmyslového vlastnictví, termíny platnosti patentů a vynálezů, průmyslové vzory, ochranné známky a zásady činnosti Státního patentového úřadu a Litevského zmocněnce pro patentové právo
- Zákon o patentových znalcích a o zmocnění k výkonu jejich činnosti - Rozhodnutí Seimu č. 362 z 20.5.1992
- Společná úprava mezinárodní registrace ochranných známek dle zásad Madridské dohody a o přistoupení k úpravě ohledně komunitární ochranné známky, platnost od 1. 4. 2004.

6.6 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky se zadávají podle Zákona o zadávání veřejných zakázek (Viešųjų pirkimų įstatymas). Informace o vyhlášených tendrech jsou zveřejňovány v odborném tisku a zejména v oficiálním věstníku „Informaciniai pranešimai“

(pouze v litevštině) a také na internetových stránkách <https://pirkimai.eviesiejiipirkimai.lt>.

Konkrétní oficiální soutěžní podmínky je možno si zakoupit přímo. Často je termín pro vypracování nabídky krátký a pro nepřipraveného zájemce často nereálný. Tendry rovněž vyhláší jednotlivé instituce nebo firmy a vystavují je na svých internetových stránkách. Na adrese www.cpva.lt jsou vypisovány tendry Agentury na koordinaci ústředních projektů.

Výhodné je jít do tendru společně s litevským partnerem. V zásadě platí, že neměl-li zájemce přímé kontakty se zadavatelem před vyhlášením tendru, má malou naději na úspěch. Ve výjimečných případech je možné zakázku zadat bez výběrového řízení. Takovou zakázku musí schválit úřad Viešųjų pirkimų tarnyba, což je v překladu Úřad veřejných nákupů www.vpt.lt. Poté musí zakázku schválit vláda. Z procedury je patrné, že jde spíše o výjimečnou záležitost (např. pro speciální síly armády).

Pokud se jedná o zakázky spolufinancované EU, jsou zveřejněny standardním způsobem a jsou tak pro české subjekty lépe dostupné.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Jestliže jsou vyčerpány všechny možnosti dohody a za předpokladu perfektně uzavřeného kontraktu, je možno spory řešit u [rozhodčího soudu Litevské obchodní a průmyslové komory](#) nebo tak, jak stanoví řádně uzavřená smlouva.

Pro řešení případů nesplacení doporučujeme obrátit se na společnost Creditreform (www.creditreform.cz). Podle konzultace s vilniuskou pobočkou Creditreformu doporučujeme obracet se na českou pobočku, ta řeší problémy Čechů v zahraničí, resp. v Litvě, naopak, pokud by neplatila česká firma, Litevec se obrátí na zdejší litevskou pobočku Creditreformu.

U velkých firem je obvyklá doba splatnosti dodávky 30 - 60 dnů, platební morálka podobná jako v ČR.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Úředním jazykem je litevština, obchodní jednání se zahraničními partnery ale probíhají standardně v angličtině, alternativou bývá ruština. Litevští partneři mají zkušenosti se zahraničními zákazníky, jazykové znalosti mají velmi dobré.

Dodržovat přesnou dobu dohodnuté schůzky je nutné. Doporučuje se formální oblečení, konzervativní, tmavší. Dárek i při první schůzce nevadí. Je nezbytné mít vizitku, její luxusnější provedení je oceněno. Běžné používání křestního jména není znakem familiárnosti a přátelství, ale zvyk v obchodních kruzích i proto, že litevská příjmení jsou pro cizince těžko zapamatovatelná. Formální znaky postavení či majetku jako velké auto, luxusní hodinky a pobyt v drahém hotelu nejsou hodnoceny jako rozhazování peněz, spíše dodávají prestiž. Nejsou však nutné. Jednání o cenách a dodacích podmínkách mohou být úporná.

Při sjednávání platebních podmínek doporučujeme platby předem nebo platby zajištěné. Předejde se tak možným platebním problémům, ke kterým dochází i po letech bezproblémových kontaktů. Na to je třeba dbát zejména v období hospodářských obtíží.

Při najímání místních sil je nutné respektovat zákoník práce. Ten je přístupný v anglickém jazyce na internetové stránce Úřadu práce www.ldb.lt.

Dny pracovního klidu:

- 1. ledna - Nový rok
- 16. února - státní svátek Den obnovení litevského státu. Hlavní svátek roku. V r. 1918 Rada Litvy podepsala Deklaraci o nezávislosti Litvy
- 11. března - státní svátek Den obnovení nezávislosti Litvy. V r. 1990 Nejvyšší rada Litevské republiky odhlasovala a podepsala Deklaraci o obnovení nezávislého státu
- Velikonoční pondělí - pohyblivý svátek
- 1. května - Svátek práce
- 1. neděle v květnu - Den matky
- 1. neděle v červnu - Den otce
- 24. června - Svatý Jan
- 6. července - Den státu. Korunovace velkoknížete Mindaugase (r. 1253)
- 15. srpna - Nanebevstoupení Panny Marie
- 1. listopadu - Dušičky - Den všech svátých
- 24. - 26. prosince - Vánoční svátky

Obvyklá pracovní doba: normální pracovní týden činí 40 hodin.

Pracovní den od 8.00 hod. do 17.00 hod., v pátek od 8.00 hod. do 15.45 hod.

Obvyklá prodejní doba: potravinářské prodejny jsou otevřeny ve všední dny od 8.00 hod. do 21.00 hod. 22.00 hod., velké supermarkety často až do 24.00 hod. Mnoho prodejen pracuje v sobotu i v neděli. Mimo města může být rozsah prodejní doby nižší.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Litva je členskou zemí EU a součástí schengenského prostoru a občané ČR tudíž nepotřebují k cestě do Litvy víza.

K pobytu v trvání do tří měsíců se povolení k pobytu nevyžaduje. Více informací na www.urm.lt (Ministerstvo zahraničních věcí LT) nebo www.migracija.lt (Migrační odbor Ministerstva vnitra LT).

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Na občany ČR se vztahuje režim volného pohybu pracovních sil v rámci států EU. Litva neuplatňuje přechodné období pro volný pohyb pracovních sil, proto pro zaměstnávání našich občanů není třeba (jak tomu bylo dříve) pracovní vízum ani registrace. V případě potřeby je obchodně ekonomický úsek ZÚ ČR ve Vilniusu připraven poskytnout podrobnější vysvětlení nebo dodatečné upřesnění. Čeští občané zpravidla v Litvě zaměstnání nehledají vzhledem k nižší úrovni mezd.

Informace k zaměstnávání cizinců v Litvě lze nalézt [zde](#), k zaměstnávání místních pracovníků [zde](#). Od 1. 7. 2017 platí nový [Zákoník práce](#).

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Zdravotní péče má standardní režim zemí EU. Český občan získá bezplatnou zdravotní péči za stejných podmínek jako občan místní. Je nutné mít Evropský průkaz zdravotního pojištění, resp. na základě formuláře A1 vystaveného Správou sociálního zabezpečení v ČR požádat zdravotní pojišťovnu v ČR o vystavení formuláře S1 opravňujícího občana ČR k nároku na věcné dávky v nemoci v Litvě. Bezplatná zdravotní péče je ve státních zdravotnických střediscích a nemocnicích. Jejich seznam lze najít na stránkách Státního fondu pacientů www.vlk.lt.

U léků je finanční spoluúčast, některé se platí v plné výši. Lékárny volně prodávají řadu léků, které jsou v ČR jen na předpis. Ve Vilniusu jsou i soukromé kliniky se špičkovým vybavením a vysokou úrovní služeb. Zde je však spoluúčast pacienta na uhrazení nákladů vyšší, často stoprocentní. U zubního ošetření je třeba takřka vždy počítat s úhradou, která nebude kompenzována. Ve velkých městech je mnoho soukromých zubních klinik na dobré úrovni.

7. Kontakty

V jednotlivých podkapitolách jsou uvedeny nejdůležitější kontakty, jež jsou pravidelně aktualizovány.

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky ve Vilnius

Čekijos Respublikos ambasada

Birutės gatvė 16

LT - 08117 Vilnius

Vedoucí ZÚ: Ing. Vít Korselt, velvyslanec

Spojení: sekretariát - tel.: (+370) 52661054, fax: (+370) 52661066

Internetové stránky: www.mzv.cz/vilnius

e-mail: vilnius@embassy.mzv.cz

Politický, konzulární a obchodně-ekonomický úsek - Ing. Tomáš Vostrý, rada, zástupce vedoucího ZÚ; PhD. Kristina

Karvelytė, expertní ekonomická místní síla

tel.: (+370) 52661043, 56

e-mail: commerce_vilnius@mzv.cz

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Odbor států západní Evropy MZV ČR

Ředitelka Mgr. Jana Lolić Šindelková

Loretánské nám. 5, 118 00 Praha 1

Tel: +420 224 182 512

E-mail: psu_osve@mzv.cz

Odbor zahraničně ekonomických politik I MPO ČR

Ředitel Mgr. Martin Pospíšil

Na Františku 32, 110 15 Praha 1

Tel.: +420 224 852 020

E-mail: posta@mpo.cz

Zahraniční kancelář CzechTrade Riga

ředitelka ZK MPO - Ing. Věra Všeticková

Elizabetes iela 29A, 1010 Riga, Latvia

Tel: +37167287306

Mobil: +37126628156

Fax: +37167508370

E-mail: vera.vsetickova@czechtrade.cz

CzechTourism Varšava

Ředitelka Mgr. Ivana Bílková

Al. Róż 16, 00-556 Warszawa, Polska

Tel: +48 22 629 2616

Fax: +48 22 627 9555

E-mail: info-pl@czechtourism.com

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Hasiči: 011
- Policie: 022
- První pomoc: 033
- Uvedená čísla jsou též integrována do společné nouzové linky: 112

7.4 Internetové informační zdroje

Tiskové agentury:

- BNS - Baltic News Service – www.bns.lt (LT, EN, RU)
- ELTA - Litevská zpravodajská agentura - www.elta.lt (LT, EN, RU)

Denní zpravodajství:

- Verslo žinios (hospodářské noviny) – www.vz.lt (LT)
- Lietuvos rytas (denník z nejvyšším nákladem) – www.lrytas.lt (LT)
- 15 min.lt - online zpravodajství - www.15min.lt (LT, EN, RU)
- DELFI - online zpravodajství - <http://ru.delfi.lt> (LT, RU, PL)
- ALFA - online zpravodajství - www.alfa.lt (LT)
- BALSAS - online zpravodajství - www.balsas.lt (LT)
- Ekonomika - online zpravodajství - www.ekonomika.lt (LT)

Odborné časopisy:

- Made in Lithuania - www.madeinlithuania.lt (EN)
- Verslas ir Politika (podnikání a politika) - www.verslaspolitika.lt (LT, EN)
- Business and Exhibitions - www.businessandexhibitions.com (LT, EN)

Příručky o podnikání a sektorové publikace:

- Danske Bank - www.danskebank.com (EN)
- PricewaterhouseCoopers - www.pwc.com (EN)
- VAE – publikace k projektu JE Visaginas - www.vae.lt (EN)
- Terminal (LNG) - www.kn.lt (EN)

Další zdroje:

- Lithuanian Free Market Institute - www.lrinka.lt (LT, EN)
- Enterprise Lithuania (vládní proexportní agentura) - www.enterpriselithuania.com (LT, EN, RU)
- Invest Lithuania (vládní agentura na podporu investic) - www.investlithuania.com (LT, EN)
- Investiční fórum - www.investorsforum.lt (LT, EN)